

Szakdolgozat

**Gál Áron
2022.**

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet
Településépítészeti és Települési Zöldinfrastruktúra Tanszék**

**Szeged dél-keleti kertvárosi régiójának,
valamint a kertvárosias Deszk és
Újszentiván vizsgálata**

**Szerző: Gál Áron tájrendező és kertépítő mérnök BSC,
településüzemeltető specializáció**

Konzulens: Péterffy Márton, tanársegéd

**Tanszékvezető: Szövényi Anna Andrea, tanszékvezető,
egyetemi docens**

Tartalomjegyzék

I.	Bevezetés	6
	<i>I.1. A dolgozat rövid felépítése</i>	7
II.	Múlt	8
	<i>II.2. Szeged története, fejlődése</i>	8
	II.2.1. A kezdetektől-1686-ig	8
	II.2.2. 1686-1849	9
	II.2.3. 1849-1919	10
	II.2.4. 1919-1944	11
	II.2.4.1. Belső területek	11
	II.2.4.2. Külső területek	12
	II.2.5. 1945- napjainkig	13
	II.2.5.1. Lakótelepek, Panelok	13
	II.2.5.2. Külső kertvárosi területek	13
	<i>II.3. Szőreg</i>	14
	<i>II.4. Újszentiván</i>	15
	<i>II.5. Deszk</i>	16
III.	Jelen	18
	<i>III.1. Szeged és a vizsgált területek elhelyezkedése, áttekintése</i>	18
	<i>III.2. Funkcióvizsgálat</i>	20
	III.2.1. Központok, kereskedelmi és szolgáltató funkciók elhelyezkedése	20

III.2.1.1.	Újszeged, Marostói városrész	21
III.2.1.2.	Szóreg, Újszóreg	21
III.2.1.3.	Deszk, Újszentiván	22
III.2.2.	Vendéglátás	23
III.2.3.	Egészségügyi funkciók	24
III.2.4.	Oktatási intézmények	25
III.2.4.1.	Bölcsőde	25
III.2.4.2.	Óvoda	25
III.2.4.3.	Általános iskola	27
III.2.5.	Intézmények	29
<i>III.3. A helyi TSZT összehasonlítása a jelenlegi állapotokkal</i>		30
<i>III.4. Közlekedésvizsgálat</i>		33
III.4.1.	Közúti közlekedés	33
III.4.2.	Kerékpáros közlekedés	34
III.4.3.	Mikro mobilitás	36
III.4.4.	Tömegközlekedés	37
III.4.4.1.	Újszeged és Szóreg tömegközlekedése	37
III.4.4.2.	Újszentiván és Deszk tömegközlekedése	39
III.4.5.	Vasúti hálózat	40
<i>III.5. Beépítés, karakter vizsgálat</i>		41
III.5.1.	Sűrűségvizsgálat	41
III.5.2.	Épületkarakterek, jellemző beépítések, a területek jellemző identitása	44
III.5.3.	Ingatlanpiaci vizsgálat	52

<i>III.6. Lakosság</i>	53
III.6.1. A vizsgált területek lakosságvándorlása	53
III.6.2. Újszeged és Szőreg	54
III.6.3. Deszk	55
III.6.4. Újszentiván	56
<i>III.7. Zöldinfrastruktúra</i>	57
IV. Jövő	61
<i>IV.1. Összegzés, problémák kapcsolatok feltárása</i>	61
<i>IV.2. Javaslatok</i>	62
IV.1.1. Mikro mobilitás fejlesztése	11
IV.1.2. Új közlekedési kapcsolatok kialakítása	63
IV.1.3. Sűrűség növelése	65
IV.1.4. Épületek és környezetük fejlesztése	66
V. Források, ábrajegyzék	67
<i>V.1. Irodalomjegyzék</i>	67
<i>V.2. Internetes források</i>	67
<i>V.3. Ábrajegyzék</i>	70

I. Bevezetés

A szakdolgozatomban a kertvárosias Újszegedet és a környezetében található településeket, Deszket és Újszentivánt vizsgálom. Dolgozatomban szeretném feltárni a problémáikat, erősségeiket, hogy milyen kapcsolatban állnak egymással, valamint milyen kapcsolatban állnak Szegeddel. A mindenre kiterjedő vizsgálatok után szeretnék javaslatot tenni a jelenlegi problémák megoldására, valamint jövőképet, fejlődési irányt adni a régió fejlődésének, mivel ezzel a Szeged belvárosára egyre jobban nehezedő nyomás csökkenjen.

Az urban sprawl vagy város szétfolyás jelensége a legerősebben és legnagyobb problémát okozva Észak-Amerikában jelenik meg, viszont Európában és Magyarországon is megfigyelhető ez a jelenség. Mivel súlyos problémák kialakulásához vezethet ez a jelenség, így fontos dolog ezt a kialakulásának a legelején észlelni és tenni annak ellenében. Ennek a jelenségnek nincsen egy egységesen megfogalmazott definíciója, viszont vannak olyan jellemző elemek, jelenségek melyekről együttes megjelenés esetén városszétfolyásról beszélhetünk. Ezek az alacsony sűrűség, jellemzően egy funkció terület (lakóterület, ipari terület), a várost körülvevő mezőgazdasági és zöld területek felé terjed a város, általában nyúlványokban, amelyek egymástól távol helyezkednek el. Az előbb felsorolt jellemzők mindegyike megfigyelhető Szegeden. Fontos tehát a város, valamint Magyarország szempontjából is, hogy a város megfelelő módon, fenntarthatóan fejlődjön, mivel jelenleg is kiemelt jelentőségű város Szeged az országban, de emellett fontos lenne az ország számára is, hogy Szeged és a néhány hozzá hasonló nagyváros, mint Debrecen vagy Pécs nagyobb szerepet kapjon, mivel jelenleg Budapest vonzásereje miatt jelentős egyenlőtlenségek alakultak ki az országban.

Mivel Szegeden születtem és életem eddigi részét itt élve töltöttem így magaménak érzem ezt a témát, valamint emiatt mély és részletes helyismerettel rendelkezem, ami egy fontos kritérium az ehhez hasonló vizsgálatok elvégzéséhez.

Ahogy a korábbiakban is ki lett fejtve Szegeden megfigyelhető a városszétfolyás jelensége. Dolgozatomban e mellett a közelükben megjelenő településekkel is kívánok foglalkozni, mivel közigazgatásilag nem a városhoz tartoznak viszont jelentős kapcsolatokat lehet felfedezni ezek között a települések és Szeged között. Ezeket a

településeket jellemzően alvóvárosok közé lehetne sorolni. Emellett ezek a települések és településrészek nagyon hasonló szerepet töltenek be Szeged életében, viszont mindegyiknek megvannak a saját a többitől eltérő adottságaik, sajátosságaik, erősségük és gyengeségük. Dolgozatomban szeretném feltárni ezeket a különbségeket és olyan javaslatokat adni, amelyek kiegyenlítik ezeket a különbségeket és elősegítik azt, hogy a térség egységesen fejlődhessen a jövőben.

1.1. A dolgozat rövid felépítése

A dolgozatot négy részre lehet osztani. Az első rész a dolgozat bevezetését, célját, címének rövid kifejtését, valamint a dolgozat során megjelenő alapfogalmak definiálását értelmezését tartalmazza. A következő kettő rész tartalmazza a vizsgálatokat a dolgozat témájában, először a város, valamint a kijelölt terület történelmi vizsgálata a szakdolgozat témájának fókuszában, ezután a jelenlegi állapotok részletes vizsgálata következik. Az utolsó részben a korábbi részek vizsgálatainak összegzése, értékelése, valamint az ezek alapján elkészített javaslatok bemutatása lesz megtalálható.

II. Múlt

II.2. Szeged története, fejlődése

II.2.1. A kezdetektől-1686-ig

A régészeti kutatásokból megfigyelhető, hogy a területen már régóta laknak. Az Őskorban is éltek itt népcsoportok halászó, vadászó, gyűjtögető életmódot folytatva. Ezeknek a nyomait a régészeti feltárásokban láthatjuk. A terület kiváló védelmet nyújtott a lakói számára a mocsaras ligeterdős mivolta miatt, habár ez az itt élők mindennapjait is megnehezítette. A terület felszínformáit a Tisza és a Maros alakította ki. Ezáltal több holtág, morotvaroncs és övzátony található itt. Az utóbbiak idővel ár mentes területté alakultak, így a környezetükhöz képest 2m-3m-el magasabban helyezkednek el. Ez az ország legmélyebben fekvő kistája.

Szeged magterülete kicsit magasabban helyezkedik el a környező területeknél, így valamennyi védelmet nyújtott az itt lakók számára a Tisza és a Maros áradásaitól. Ekkor is fellelhető volt Szegedtől délebbre a környéken fekvő települések, viszont ezek nem tudtak fejlődni nagy mértékben, mivel ezt a folyók áradásai megakadályozták. Ezek a települések, ahogy szeged is kisebb magaslatokon voltak, amelyek megakadályozták a folyamatos elárasztást.

A 16. századi Szeged szerkezetét az utolsó keresztény összeírásból, valamint az első török defter összevetéséből lehet rekonstruálni. A település ekkor négy részből állt Felsőváros, Középváros Palánk és Alsóváros. Korábban is említett módon, ahogyan a környező települések is Szeged részei is különböző kicsivel magasabban fekvő területekre épült. Alsóvárost egy mélyebben fekvő belvizes terület választotta el Középvárostól és Palánktól így az évben többször is egy különálló szigetként emelkedett ki a Tisza áradásából. Ez a városrész már a középkorban beépült. A középváros bizonytalan beépítési idejű és jogi hovatartozású. A palánk foglalta magába a szegedi várat, valamint az erődítménnyel körbevett elővárost. Felsőváros ekkoriban a leírások alapján egy valóságos víziváros volt, mivel több kisebb különálló kiemelkedésen, szigeten feküdt, amelyek hidakkal voltak összekapcsolva. Ez a négy településrész még ekkor fizikailag

nem kapcsolódott össze³. A településnek már ekkoriban is jelentős szerepet töltött be az ország életében. Az alföldön Szeged volt az egyetlen ilyen jelentős település több okból is. Európán belül is jelentős volt a szellemi élet, valamint a reneszánsz kultúra. Szabad királyi város révén vámmentes kereskedelem folyhatott itt emellett a régióban itt volt az egyetlen só lerakóhely. Ezek mellett viszont a város létalapját a mezőgazdasági termelés és a halászat adta ekkoriban. Újszeged még ekkoriban lakatlan volt és mocsárvilág terült el a helyén.

II.2.2. 1686-1849

Szeged városát ekkortájt sikerült felszabadítani a török uralom alól. Ez jó hír a város számára viszont, több felújítási munkálatot von magával. A vár az ostromok során nem szenvedett hatalmas károkat és nem pusztult el teljesen, de több helyen is megsérült. A Tisza felöli egyik várfalszakasz beledőlt a Tiszába, valamint a falon beüli épületek több része is megsérült. A hódoltság ideje alatt nem nagyon épült török épület, az a néhány, ami meg épült el is bontották egyből. Nagyobb pusztítást okozott a városban az 1712-es árvíz, amely nagy pusztítást végzett Alsó- és Felsővárosban. A város vezetőségének egy részében felmerült az, hogy a várost új helyen a Tisza és a Maros találkozásánál építenék újra. Ez aztán nem valósult meg és az eredeti területeket kárait kezdték kijavítani⁴. Ez alatt az időszak alatt nem tudott nagyon fejlődni, mivel hadi jelentőségű határszéli város státuszban volt, ami azt jelentette, hogy csak a legfontosabb védelmi célú javításokat és fejlesztéseket csinálják meg. 1718-ban megszűnt ez a státusz így a város fejlődésnek indulhatott. 1720-ban a település lakosságát 5000 főre becsülték. A jellegzetes szegedi iparágak kezdtek fellendülni, céhek kezdtek formálódni, valamint megindult az állattenyésztés és a területre jellemző mezőgazdasági termelés. Ezt a rohamos fejlődést mutatja, hogy 1780 tájékán már közel 21000 fő lakott a településen a házak száma pedig közel 4000 volt. Újszeged akkori területével a település keletkezése óta szoros a kapcsolat mivel a város egyik fő funkciója a folyón való átkelés volt, viszont eddig ez csak révvel történt. Az átkelés után az utazóknak így is nehéz dolguk volt mivel a terület igen mocsaras volt. 1750-es években viszont megépült az úgynevezett százlábú híd, amely közel 3 km-es hosszúságban szelte át a jelenlegi újszegedi mocsaras területeket ezzel utat nyitva a bánáság felé. A Tiszán keresztül a mai Roosevelt térről vezet át egy hajóhíd Újszegedre. Ekkoriban a területen a feljegyzések szerint 14 ház található, viszont a térképeken csak egy épület a Harmincad Hivatal van. A 18. század előtt Újszeged területét Bánátnak nevezték, valamint Szőreghez tartozott. A 18. század végére jelentős méretű

újszegedi területeket vett bérbe a város. 1796-ban pedig már Újszeged mezővárosi rangot kapott.

II.2.3. 1849-1919

Ez az időszak is jelentős fejlődést hozott a város életében. A 19. században a város lakossága a négyszeresére növekedett. Ekkor még Újszeged község nem tartozott Szeged városához. 1848-ban új képviselőtestületet választottak Szegeden, amelyben több városfejlesztéssel foglalkozó bizottságot is létrehoztak. Céljukként a város szépségét kívánják egy újabb szintre emelni, valamint az utcákat rendezni, kiegyenesíteni. Az üléseken a két legfontosabb felmerülő probléma a csatornák hiánya, valamint a járdák és utak rendkívül rossz állapota. Az ezekre a problémákra megoldást már nagyrésztiben megtervezték a bizottságok viszont nem voltak finom hangolva, valamint nem is kezdték el kivitelezni őket. A folyamatot Gamperl Alajos polgármester kezdte meg, aki 1856-60 között volt a város polgármestere. Hozzá köthető a Főpiac (Mars tér) és a Búzapiac (Dugonics tér) terének rendezése, fasorok ültetése, valamint gyalogos sétautak létesítése. Ekkoriban épült ki az újszegedi Népkert (Erzsébet Liget / Liget), amelyet 1858-ban kezdtek el és az 1860-as években fejeztek be. A liget ezelőtt a várban állomásozó katonák vadászterülete volt. Később a város mulatóerdőként használta már népkertként. Ekkor indult el a mai Fő fasor beépülése is mivel a Népligettől a Marosig tartó fasor mentén 600 telket adtak bérbe 20 évre egészen a Nagyárvíz ideéig. A város fejlődése ekkortájt felgyorsult. Egyre több utat burkoltak le. 1856-ben megindult a vasúti közlekedés Pest és Szeged között ezzel még jobban ráerősítve Szeged kereskedelmi és közlekedési központ mivoltára. Ezek elősegítették a kereskedelem, kézmű- és gyáripár fellendülését. Ekkoriban építették ki a közvilágítást is a város jelentős részén, gázlámpákkal. Egy másik nagyon fontos probléma volt még a város rengeteg mocsaras területe (csöpörkék) amelyeket minél hamarabb meg kívántak szüntetni. 1858-ban adták át a vasúti hidat, amely Újszegedre haladt át és a várost Temesvárral kötötte össze. Ez volt a világ első kétvágányú vasúti hídja. A 19. század felében megerősítették a Szőreg fele tartó töltést is, mivel az egyre jobban beépülő területet így is évről évre elöntötte a Tisza. Szeged és Újszeged, valamint az újszegedi régió kapcsolata még jobban megerősödött a század végére. Ez már régóta foglalkoztatta a településen lakókat. 1843-ban vetődött fel a városi tanácsban a híd építése, de a városnak egy fahíd építésére se volt pénzügyi kerete. A híd fontosságát mutatja, hogy később ezt a pénzügyi terhet az állam magára vállalta így 1883-ban át tudták adni az elkészült hidat, amely a jelenlegi Belvárosi híd helyén állt.

II.2.4. 1919-1944

II.2.4.1. Belső területek

Az 1920-as években lévő szegedet nagyon jól össze lehet hasonlítani az akkori Frankfurt am Main városával. A két település szerkezetében és méretében igen hasonló, viszont egy jelentős különbség van közöttük a lakosságszám. Ez Szegeden 80100 fő, addig Frankfurt am Mainban hozzávetőleg 500000 lakos lakik (TON). Ez azt mutatja, hogy az újjáépített Szeged túl van méretezve a lakosok számához mérve. Ez nem azt jelentette, hogy a város tele volt épületekkel csak jelentős mértékben szétterült a szükségesnél és rengeteg üres telek volt a város területén. A város nem szenvedett jelentős károkat az első világháborúban viszont a nyomai a város minden részében felfedezhetők voltak. A háború miatt elcsatolt területek hiánya nagy problémákat okozott a városnak. Ez azt jelentette, hogy a termékei előállításának alapanyagai nem érkeznek többé, valamint a felvevő vásárló piacának jelentős részét elvesztette. Emellett jelentős problémát jelentett a lakhatás kérdése is. Rengeteg embernek nem volt hol laknia mivel a háború miatt elvesztették mindenüket és nem engedhetik meg maguknak a lakást. Akinek van lakása annak se sokkal jobb mivel a lakások higiéniai szintje és felszereltségük igen alacsony, valamint a szerencsétlenebbek a házak sötét nyirkos pincéikben laktak. Ezek voltak a nedves lakások, amelyekből az 1930-as években 3120 darab volt megtalálható a városban. Szegednek az is nagy nehézséget okozott, hogy az elcsatolt területekről menekült magyar lakosság egy része Szegeden szeretett volna letelepedni.

A világháború előtt rengeteg magán és középület épült és ezek miatt a város méltán viselheti a „Palotás Szeged” nevet. Ezt a folyamatot a városiasodást megszakította a háború, amit lehetett látni a rengeteg félbehagyott vagy éppen, hogy elkezdett épületeken. Ekkoriba költözött ide az egyetem is, aminek nem tudtak biztosítani saját épületeket így a klinikapark épületeiben helyezték el a karokat. 10 évvel háború után az ország vezetésével Klebelsberg Kunó segítségével elindult a város fejlesztése. Megépült az új fogadalmi templom, valamint körülötte az egyetem új épülete. Emellett a belvárosban is egyre több ház épült illeszkedve az árvíz után felállított elvárásoknak megfelelően, így elkezdtek csökkenni az üres telkek száma.

II.2.4.2. Külső területek

Ezek az építkezések egyre gyorsabban szépítették és gyarapították Szeged belső körúton belüli részét. Ezt a külsőbb területen élő parasztság és munkásréteg csak szemmel követhette. Ők nem érzékelték semmit a fejlődésből, az ő életszínvonaluk nem javult semmit. Az elszegényedett emberek, valamint a menekültek a város külső területein kisebb nagyobb telepeket kezdtek el maguknak kialakítani. Ezek igencsak kezdetleges telepek voltak. Az itt lakók csak vályogházakat tudtak építeni, amelyek egy belvizesebb időszakban sorban dőltek össze. Ezeket észlelte a város vezetése és a magánvállalkozók hiánya miatt elkezdett foglalkozni ezekkel a területekkel. Ezeket a területeket négy nagyobb csoportba gyűjtötték össze és eszerint kezdtek el foglalkozni velük (Felsővárosi feketeföldek, Rókusi feketeföldek, Alsóvárosi feketeföldek és Újszeged). Fontos hangsúlyozni, hogy nem mindegyik telep két világháború között keletkezett, valamelyik már korábban létesült, viszont a város vezetése csak ekkoriban észlelte az ezekből adódó problémákat.

Az ekkoriban folyamatban lévő fejlesztések igen nagy léptékűek voltak viszont nem érték el a Nagy Árvíz után bekövetkezett újjáépítés szintjét. A város kulturális és kereskedelmi élete fellendült a rengeteg építkezés és fejlesztés hatására. Kellemes színfoltja lett Szegednek az újszegedi gondozott kertvárossá avanszált negyed. Ezzel ellentétben állt a város külső területein meg nagy részben megoldatlan problémát jelentő telepek. Egy másik probléma, amit a jelen korunkban is megjelenik az, hogy a város elsősorban nem belterületi többszintes épületekkel fejlődött, hanem vízszintes szétterülő irányban. Ennek a fejlődésnek a léptékével nem tudott lépést tartani az utak építése, közművek kiépítése és a fásítás sem. 1942-es városfejlesztési program a belső és külső területek közötti különbségeket próbálta volna áthidalni, de a háború miatt már nem volt pénzügyi kerete és energiája.

A szakdolgozat szempontjából vizsgált területek alapjait a fent említett telepek képzik. Ezek a telepek két nagy területi kategóriában helyezkednek el. Az egyik Az alsóvárosi feketeföldek a másik pedig Újszeged. Név szerint Szentmihálytelek (ma: Szentmihály), Kecskés telep, Gróf Klebelsberg telep; Újszegedi gazdasági földek, József királyi herceg telep (ma: Marostó, Erdélyi tér környéke), Bobalits-telep 1-2, Pillich-telep (ma: Kamaratöltés), Nincstelen-telep, Hétházak, Hatházak.

II.2.5. 1945- napjainkig

II.2.5.1. Lakótelepek, Panelok

A háború befejeztével egy új időszak vette kezdetét. Szegeden a központi irányításnak köszönhetően jelentős ipari, lakhatási és infrastrukturális fejlesztések kezdődtek meg. Ekkor létesült a Kábelgyár, Gumigyár, valamint felfedezték a környéken fellelhető nagy mennyiségű olajat, így jelentősebb olajipar kialakulását figyelhettük meg. A lakhatási viszonyok fejlesztése is ebben az időszakban indult meg, mivel jelentős mennyiségű munkaerő költözött be a városba az ipar fejlődésének köszönhetően. Megnőtt a szükséglet a jelenlegi lakásállomány fejlesztésére, valamint újak létesítésére. Ez vonzotta magával az infrastruktúra nagy mértékű fejlesztését, mivel a közműhálózat elavult és nem is lenne megfelelő kapacitású, valamint a közlekedési lehetőségeket is javítani kell. 1965-ben elkészítették az országos településhálózat fejlesztési tervet, ahol Szeged kiemelt szerepet kapott, mint Délkelet-Magyarország központja.

Első ütemben 4 városrészt építettek fel. Ezek: Odessza, Tarjánváros, Felsőváros és Északi városrész. A következő ütemben Makkosháza és Újrókus épült meg a külső körúton kívül.

II.2.5.2. Külső kertvárosi területek

A korszak elején ugyanúgy megmaradt az a kis mértékű foglalkozás a külső területekkel, mint a két világháború között. Igaz, hogy ezt az állapotot örökölte a korszak, de folytatódott az a szakmai politikai elhanyagolás, mint a korábbi évtizedekben. Az 50-es 60-as években egy rövid ideig még szükségesnek tartották a családi házas területeket, viszont hosszabb távon rossznak tartották. Emiatt az 1950-es városfejlesztési tervben korlátozták ezeknek a területeknek a fejlődését. Azzal indokolták, hogy a belső területek nyújtotta komfort sokkal értékesebb, mint a kis kert. Így az eddig is nagyon kevés vagy szinte nem létező infrastruktúrájú területeket továbbra sem fejlesztették. Ez a szemlélet az 1970-es évek végére változott meg. Ekkoriban lett az általános része, hogy egy jó presztízsű helyen (ekkoriban Újszeged) épült családi ház kiváló életteret nyújthat lakosai számára. A környezet megváltoztatásával más területekből is kialakítható ilyen hasonló presztízsű terület. Emiatt a szemléletváltozás miatt, valamint a csökkenő lakásépítések miatt a városnak újra kellett gondolnia a városfejlesztési stratégiáját. Az állam támogatás és a házgyári technológia az úgy nevezett csoportos korszerű lakásépítést támogatta. Ez egy legalább négy lakásból álló sorház építését jelentette. Az effajta lakásépítés nyomait az 1983-87 között épült Marostói városrészben láthatunk. Ezek a

házak a terület beépítésének első ütemében épültek és 4-6-8 lakásból álltak, melyek földszintes és tetőteres beépítéssel rendelkeznek. Az első ütemben közel 500 lakás épült meg az eredetileg tervezett 1100-ból, melynek második felemás jellegben épült be mivel csökkent az efféle beépítés iránt az érdeklődés. Helyettük részben családi részben kis társasházak épültek. 1980-as évek végére felgyorsult a lakásépítési folyamat a külső területeken, mivel lebukolták az utakat és kiépült a közműhálózat jelentős része.

II.3. Szőreg

A település az 1100-as évek óta létezik családi birtokként. A törökök után a település elnéptelenedett, ahogy a körülötte lévő Szentiván és Deszk. Ez az állapot az 1740-es évekig állt fent, ekkorra már a település lakossága elérte azt, hogy községgé nyilvánítsák Deszkkal és Szentivánnal együtt 1746-ban. Ez azt jelentette, hogy állami szervezetek épületei települtek a településre, valamint vallási felekezetek. Az 1770-es években a környékbe jelentős mennyiségű németajkú telepest telepítettek be. Szőregre hivatalosan nem telepítettek, viszont a feljegyzések szerint néhány család letelepedett, így ezzel is gyarapítva a lakosságot. Emellett a lakosság jelentős része szerb nemzetiségű volt, akik a környékből települtek ide a jobb megélhetés és privilégiumok miatt. 1847-ben Szőreg lakossága 2755 fő volt. 1944-ben a háború után eléggé megcsappant a munkaerő. Az egykor itt lakó 3179 főből mindössze 112 munkaképes férfi volt regisztrálva. A település környezetében is hasonló volt a helyzet. A háború utáni gyors visszaállás érdekében az állam beavatkozott. Termelőbizottságot hozott létre, amely kötelezte a parasztokat minden meg nem művelt földterület megművelésére. Több földterületet osztottak szét művelésre így megnövekedett az 1 holdnál nagyobb méretű területek száma. A Szegedtől bérbeadott területek egy részét megtarthatták a Szőregiek, így a parasztok kiscgazdaságokat alapíthattak. A településen a magántulajdonban álló területek lettek többségben. Ezek ellenére is a földtulajdonosok területei még mindig elaprózódottan oszlottak szét, viszont a szegedi piac közelsége még ezek mellett is nagyon kedvező volt a településnek. 1837-ben Szőreg lakossága 2430 fő volt, amelynek nagyobbik fele, szerb származású volt. 1897-ben Szőregen megépül a vasútállomás, amelynek fontos kapcsolat kialakító szerepe volt ekkoriban. A település a világháborúk alatt is jó ütemben tudott fejlődni a jó közlekedési kapcsolatai révén, így több ipari létesítmény is megtelepedett a településen. Ekkoriban már a szerb lakosság szinte teljesen eltűnt a

településről. 1973-ban Szegedhez csatolták. A korábbi gyármegtelepedések ellenére Szőregen napjainkig megmaradt a dominánsan mezőgazdasági tevékenység, amely országszerte híres a rózsatermesztésről és a dísznövényeiről.

II.4. Újszentiván

A terület neve a szláv Iván névből származik, amely magyarul Keresztelő Jánost jelent. Ezen a területen épített templom védőszentje volt Iván. Eköré a templom köré épült egy település, amely elpusztult az évszázadok alatt. A 13. századtól kezdik Szentivánként emlegetni. A szegediek nem volt jelentős kapcsolata a területtel, csak menekülőútként használták alkalom adtán. A török idők után kezdték használni a területet és jobban preferálták az Újszentiván környékében lévő területeket, mint a hozzájuk közelebbi Szőreg területeit, mivel ezt jóval gyakrabban elöntötték a folyók. Ahogyan a korai Szőreg vagy Szeged ez a település is a környező területekből kimagasló dombra épült. A török idők alatt a magyarok jelentős része elmenekült a nagy adóterhek és a támadások miatt. Helyükre szláv oláh és más balkáni népcsoportok költöztek, amelyek primitív állattarast folytattak. Az 1700-as évek után kezdett újra betelepülni a terület, Újszentiván lakossága nagyrészt magyarokból és németekből állt, akik nagyrészt dohánytermesztésből éltek, ameddig Szeged nem vásárolta meg az ekkor Szigetként nevezett Tiszaszigetet a Magyar Kamarától. Ekkor a jelentősebb létszámú szerb lakosság átköltözött a szomszédos Újszentivánra. Maga a település hivatalosan 1784-ben keletkezett, amikor a betelepítések alatt új községet hoztak létre Újszentiván néven. Ekkoriban jelentősebb létszámú kisebbség költözött ki szegedről ide. A 19. század nagy változást és fellendülést hozott a terület életében. Ekkor indultak be a község eddigi életét nagyban befolyásoló vizek szabályozási munkálatai. A belvízmentesítés is nagy problémát jelentett egészen 1895-ig, mikor elkezdték a térségben a csatornarendszerek kiépítését. A belvízelvezetés nagyot lendített a területen és sokkal több földterületet tudtak hasznosítani. Ez egészen a Trianoni békeszerződésig volt megfelelő, mivel ekkor kettévágták az eddig kiépített csatornahálózatot. A nemzetiséget még mindig nagy számban lakják Újszentivánt. Ez a házak homlokzatán is látszik, mivel mindegyik nemzetiségnek megvan a sajátos építési stílusa. Az úthálózat laza sakktábla szerkezetű. Így nem mondható egységesnek a település külleme, de valamilyen szintű egységet mégis hordoz magában. Az eddigi nagy számban itt élő német lakosság 1946-ban szinte teljesen eltűnt a kitelepítésük miatt. A

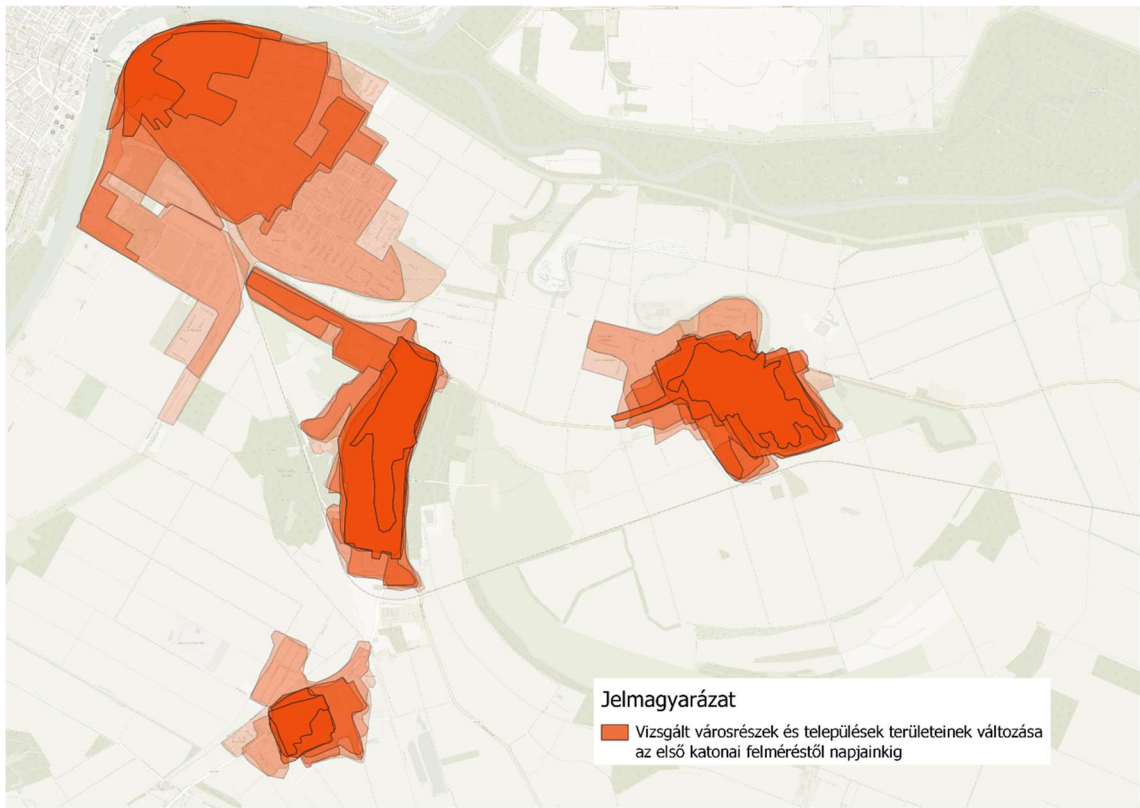
Trianoni béke elvágta az erre közlekedő vasútvonalat, amit még a két Világháború között használtak viszont a 2. Világháború után a szegedi vasúti híd lebombázása után teljesen megszűntettek. A tömegközlekedés ezután autóbuszokkal folyt, valamint az áruszállítást teljesen a közúton történt.

A szocializmus alatt megnőtt Újszentiván mérete és a lakossága is, valamint a környező településeké is. Újszentivánnak nem csak a lakóterületei növekedtek meg, hanem a kertészkis kertészek részei is, mivel a Szegedieknek megnőtt az igényük az ilyesféle nyaralókertekre. Emellett ebben az övezetben haszonkertek is megjelentek. A környező településeken lévő tsz-ek közös beruházásokkal fejlesztik az ipart. Ez látható Újszentivánon is, mivel a település méretéhez képest egy jelentős méretű ipari területet alakítottak ki. A szocializmus után is folyamatos volt a kivándorlást figyelhettünk meg, viszont kisebb mértékben, mint a korábbi időszakokban.

II.5. Deszk

A települést először 1490-ben említik amikor a király több Csanád megyei birtokkal együtt eladományozza. 1552-től a település török uralom alá kerül így szépen lassan kezd elnéptelenedni. Az 1700-as évek elejére teljesen elnéptelenedett, viszont az évszázad végére a települést Torontál vármegyéhez csatolták és ekkor kezdtek letelepedni a környékbeli határőrök. Ekkoriban a településen élők a törökök álltak behozott dohánytermesztéséből éltek. Ezek után felendült a település és Szentivánnal és Szőreggel együtt községgé avatták. Ekkoriban a betelepülő népesség jelentős része szerb nemzetiségű. 1828-ban a település lakossága 1550 fő volt, ami 1910-re megduplázódott. A lakosság összetétele körülbelül fele szerb és fele magyar nemzetiségű volt. A két világháború között és a világháborúk alatt egyre több magyar telepedett le, valamint telepítettek be Deszkre, jellemzően Szeged és környezetéből. A szocializmus alatt csatolták Csongrád megyéhez és a szegedi járáshoz. Ekkoriban telepedett meg a településen egy gumiipari vállalat, amely a mai napig üzemel. A település lakossága szépen lassan gyarapodott, viszont ez a szerb lakosságra nem volt igaz, mivel a különböző ellenük szóló intézkedések sorra üldözték el őket. 1990-ben a település lakossága 2755 fő. Ekkoriban már több tannyelvű iskola és óvoda működött a településen viszont a kisebbség száma már igen alacsony volt. A település azóta is egyenletesen növekszik és gyarapodik. A település

szerkezete a többszöri elnéptelenedés és pusztítás ellenére megmaradt az 1500-as években kialakult sakktabla szerkezetűnek.

1. ábra – A vizsgált területek fejlődése az első katonai felméréstől napjainkig (saját ábra)

III. Jelen

III.1. Szeged és a vizsgált területek elhelyezkedése, áttekintése

Szeged agglomerációs települései a város körül egy körülbelül 25-30 km- es körzetben találhatóak meg. A települések jellemzően sugarasan helyezkednek el Szeged körül, mivel nagy részük a tanyavilág sűrűsödéséből alakultak ki. Ilyen települések például Zsombó, Bordány, Forráskút, Üllés. A nagyobb települések jellemzően kereskedelmi útvonalak mentén vagy valamilyen természeti adottság mentén találhatóak. Ilyenek például Makó vagy Sándorfalva. Ezeket a településeket több különböző kategóriába és csoportokba lehet beosztani. Két nagyobb kategóriára lehet bontani ezeket a településeket elhelyezkedésük szerint, mégpedig észak-nyugati és dél-keleti települések.

Lakosság szempontjából tovább lehet osztani a településeket több kategóriára. Az észak-nyugati térség legnagyobb települése Hódmezővásárhely 43771 lakossal, a másik térség pedig Makó 23683 fővel. A következő kategóriába négy település tartozik, mivel lélekszámuk 5000 fő fölött van. Ezek Sándorfalva (8531 fő), Mórahalom (6312 fő), Domaszék (5114 fő) és Algyő (5088 fő). A maradék településeket további két kategóriára lehet bontani. Ezek a 2000 fő fölötti és 2000 fő alatti települések. A 2000 fő fölötti települések Szatymaz (4728 fő), Deszk (4048 fő), Röske (3584 fő), Zsombó (3542 fő), Bordány (3311 fő) és Újszentiván (2028 fő). 2000 fő alatti települések pedig Tiszasziget (1793 fő), Kübekháza (1573 fő), valamint Klárafalva és Ferencszállás, amiknek a lakossága 500 fő körül van.

A vizsgált területek szeged közigazgatási határán belül, a település dél-keleti területei, amelyek Újszeged és Szőreg, valamint Szeged közigazgatási határán kívül az agglomerációban szintén a településtől dél-keletre helyezkednek el, amelyek Deszk és Újszentiván.

Fontos megismernünk a Szeged adottságait, mivel a vizsgált területek szorosan kapcsolódnak a városhoz. A Szegeden történő változások, folyamatok erősen befolyásolják ezeknek a területeknek az életét. Szeged népessége a KSH adatai szerint 2019-ben 162868 fő volt, így ezzel az ország harmadik legnépesebb városa. 1990-ben volt a legnagyobb a város lakossága ekkor 169930 fő volt és azóta lassan csökken. 2011 és 2015 egy jelentősebb csökkenés jelentkezett be a lakosság számában, közel 6000 fővel

csökkent a város lélekszáma. Ezután is lassan csökkent a népességszám kivéve 2015 és 2017 között, amikor növekedett a lakosság. Ez a lakosságszám csökkenési probléma nem csak Szegednél jelentkezett. Magyarország többi nagyvárosában is ugyanezekben az években figyelhetjük meg az ugyanilyem mértékű változásokat. Az itt vizsgált települések Debrecen jelenleg 202402 fő és Pécs 148030 fő. Ezek a változások egy országos szintű problémára utalhatnak nem pedig helyi jellegűre.

A várost további 9 területre lehet felosztani, melyeknek lakosságszámuk és méretük is igen eltérő lehet. A legnagyobb lakossággal rendelkező terület meglepő módon nem a belvárosi terület, hanem Rókus és lakótelepei melyben 37950 fő lakik egy körülbelül akkora területen, mint a belvárosi rész. Ez elsőre furcsa lehet, de ha megvizsgáljuk a beépítést, akkor észrevehetjük, hogy a panelok jellemzően öt szintesek, míg a belváros jellemzően három vagy négy szintes házakból áll (későbbiekben jobban kifejtve). A belvárosban 28783 fő lakik, ezzel közel azonos lélekszámmal bír Felsőváros és lakótelepei 27405 fővel. A többi hat területnek ennél jelentősen kisebb a lakosságszáma. A város belső területein elhelyezkedő két terület Móraváros és Alsóváros, amelyeknek lakosságszáma 12709 fő és 8312 fő. A külső területek közül a legnagyobb lakossággal Újszeged-Szőreg rendelkezik összesen 17406 fővel, amelyből megközelítőleg 5000-en laknak Szőregen. A többi három területből Tápé és Északi kertváros, valamint Nyugati iparváros és Kiskundorozsma lakossága van 10000 fő fölött. Az előbbi 13329 fő, míg az utóbbi 12815 fő. A legkisebb lakossággal rendelkező városrész a Déli kertváros, Gyála és Szentmihály melyek lakossága 8045 fő.

A közúthálózat szerkezetét a városban a nagyárvíz után kialakult városszerkezet és úthálózat határozza meg. Az úthálózat a települések elhelyezkedéséből és Szeged szerkezetéből adódóan sugaras szerkezetű. Jellemzően ezek az utak másodrendű melyek kétszer egy sávósak. Három elsőrendű út szeli át a térséget. Ezek az 55-ös, 43-as és 47-es utak. Ezeken az utakon helyezkednek el a térség jelentősebb városaik, mint például Makó vagy Hódmezővásárhely. Ezekbe az utakba folynak bele a másodrendű utak, majd Szegeden ezeknek az utaknak az elhelyezkedése adta a sugárutak elhelyezkedését a városszerkezetben. Egy főút halad át a térségen az az 5-ös út, amely Budapest felé halad, amin nem helyezkedik el település a térségben. Miután kiépült az M5-ös autópálya az 5-ös út jelentősége csökkent. Emellett még egy autópálya található a térségben, ami az M43-as, ami a 43- az utat váltja ki ugyanúgy, ahogy az M5-ös. Megépítésének viszont a fő oka az volt, hogy a Szegeden átmenő teherforgalomnak ne kelljen áthaladnia a városon, így

az ő menetidejük csökken, valamint a város áthaladó forgalma is csökken. Ezek mellett egy gyorsabb kapcsolatot is biztosít Szeged és Makó között, mint ahogyan a gyorsforgalmi úttá alakított szakasz Szeged és Hódmezővásárhely között.

Az úthálózat szerkezete a szegedi oldal folytatása. A Temesvári körút a Nagykörút folytatása Újszegeden keresztül. Az úthálózat további szakaszai hasonlóan sugarasan indulnak ki a körútból jellemzően Szőreg irányába, viszont ez a sugaras kiágazás végül inkább egy sakktábla szerkezetű úthálózatot alakított ki. Ehhez a szerkezet kialakulásához az is hozzájárult, hogy a 2. Világháború után kialakult telepek felé terjedjen a város, ilyen például az Erdélyi tér környéke.

III.2. Funkcióvizsgálat

III.2.1. Központok, kereskedelmi és szolgáltató funkciók elhelyezkedése

Újszeged vizsgált részén jellemzően kertvárosias lakófunkciók találhatóak meg, valamint a Marostói kiskertek területén kertes mezőgazdasági terület található. A Kürü sor mentén a Bérkert utca végében található Újszeged egyetlen ipari gazdasági funkciójú területe. Ezek mellett elszórva kisebb nagyobb kereskedelmi és szolgáltató területet találhatunk, amelyek a későbbiekben lesznek kifejtve. A Holt-Maros két végénél találhatunk egy-egy nagyobb kiterjedésű rekreációs központot a Gellért Szabadidő Központot, valamint az Eko Parkot. Újszeged Lövölde utcai részén található egy oktatási, rekreációs központ, valamint rendezvényhelyszín a Fűvészkert. A Lövölde utca többi területe kertvárosias lakóövezet.

A többi három vizsgált területen is jellemzően nagyrészt lakó funkció található meg csak nem kertvárosias hanem jellemzően falusias. Mind a három területek szélein vagy Szőreg esetében a terület középső részén néhány nagyobb kiterjedésű ipari gazdasági terület. Ezek a területeken jellemzően mezőgazdasággal kapcsolatos feldolgozó létesítmények találhatóak meg. Ezek mellett ugyanúgy megjelennek kereskedelmi szolgáltató funkciók, amelyek a későbbiekben lesznek kifejtve. Mindegyik településhez tartozik egy kisebb méretű kertes mezőgazdasági terület.

III.2.1.1. Újszeged, Marostói városrész

Ebben a vizsgálatban az egyes terület egységek kereskedelmi és szolgáltató funkciók elhelyezkedését és mennyiségét vizsgálom, valamint, hogy ezek képeznek-e valamilyen területi központot.

A Marostói városrészben négy olyan terület van, ahol a kereskedelmi funkciók tömörülését figyelhetjük meg. Ezek közül az egyik a Nova bevásárló központ, amelyik nem illeszkedik a többihez, mivel ez jóval nagyobb méretű és nagyobb kínálatot biztosít, mint a többi három csoportosulásban található üzlet. A Nova bevásárló központ viszont nem csak a környékbeli igényeket szolgálja ki, hanem regionális igényeket is, Szőregről, valamint az agglomerációból is (Deszk, Újszentiván, Makó), mivel ezeken a településeken nem található meg ekkora bevásárló központ, valamint nem kell áthaladniuk az egész városon.

A további három területi központ a vizsgált terület főbb útjain kereszteződések közelében alakultak ki. A központok a Bérkert utca és Marostói utca, a Fő fasor és Radnóti utca és a Hargitai utca és Pinty utca kereszteződések közelében találhatóak meg. Mindegyik könnyen megközelíthető autóval, valamint tömegközlekedéssel. Mind a három központban egy pár tíz autó befogadására képes parkoló, valamint buszmegálló. Mind a háromnak hasonló felépítése, szerkezete van. A fő elem a kereskedelem. Ez egy kisboltból (Coop, Reál) és egy dohányboltból áll. Ezek a környékbelinek a mindennapi vásárlási igényeiket kielégíti. Ezekhez az elemekhez kapcsolódnak különböző kiegészítő funkciók ezek jellemzően kisebb nem feltétlen mindennapi szükségletet kielégítő kereskedelmi funkció (pékség, virágbolt), vendéglátási funkciók (kávézó, fagyizó, kocsmák, étterem). Ezek mellett a környezete népsűrűségével arányos számú kisebb szolgáltatás jelenik meg a központban, vagy a központ közelében (fodrászat, műkörmös, autómosó). Ezeket a központokat leszámítva még a Főfasor, valamint a Derkovits fasor elején találhatóak meg elszórtan találhatóak jellemzően vendéglátási funkciókat.

III.2.1.2. Szőreg, Újszőreg

Ezen a vizsgált területen egyetlen jól lehatárolható központ található meg, amely Szőreg északi részén a „történelmi városrészben”. Ennek a központnak eltérő felépítése és szerkezete van a korábban vizsgált Marostói központokhoz képest. Itt a funkciók a Hősök tere, valamint a Szerb utca mentén helyezkednek el. Ezen az úton halad át egész Szőreg lakossága nap, mint nap. Elhelyezkedéséből fakadóan könnyen megközelíthető autóval

viszont csak néhány parkolóhely található itt busz, illetve távolsági busz megállóhely is megtalálható a központban. A Deszk felől érkezőknek ez az első olyan átszállási pont, ahol a helyközi és távolsági autóbuszok között tudnak váltani. A Marostói városban is megfigyelhető alap kereskedelmi egységek köré szerveződnek a különböző funkciók. Itt viszont más csatlakozó kereskedelmi egységeket figyelhetünk meg vélhetően a terület eltérő igényei miatt. Megtalálható egy pékség a bolt mellett, ami jellemző elem. Itt kapcsolódó kereskedelmi funkciók a két gazdabolt, valamint egy ruházati üzlet, valamint néhány specializálódott üzlet (festékbolt) található meg. Vendéglátó egységből egy, szolgáltatásból pedig nincsen a központban. A területen megtalálható meg néhány vendéglátó, illetve szolgáltató funkció elszórva a főbb utak mentén. Kereskedelmi funkcióból egy található meg egy kisbolt a Rózsató utca és az Újvilág utca sarkán. Ugyanez az elszórt elhelyezkedés jellemzi Újszőreget is, ahol a Makai út mentén találhatunk így néhány specializálódott boltot, valamint szolgáltatásokat.

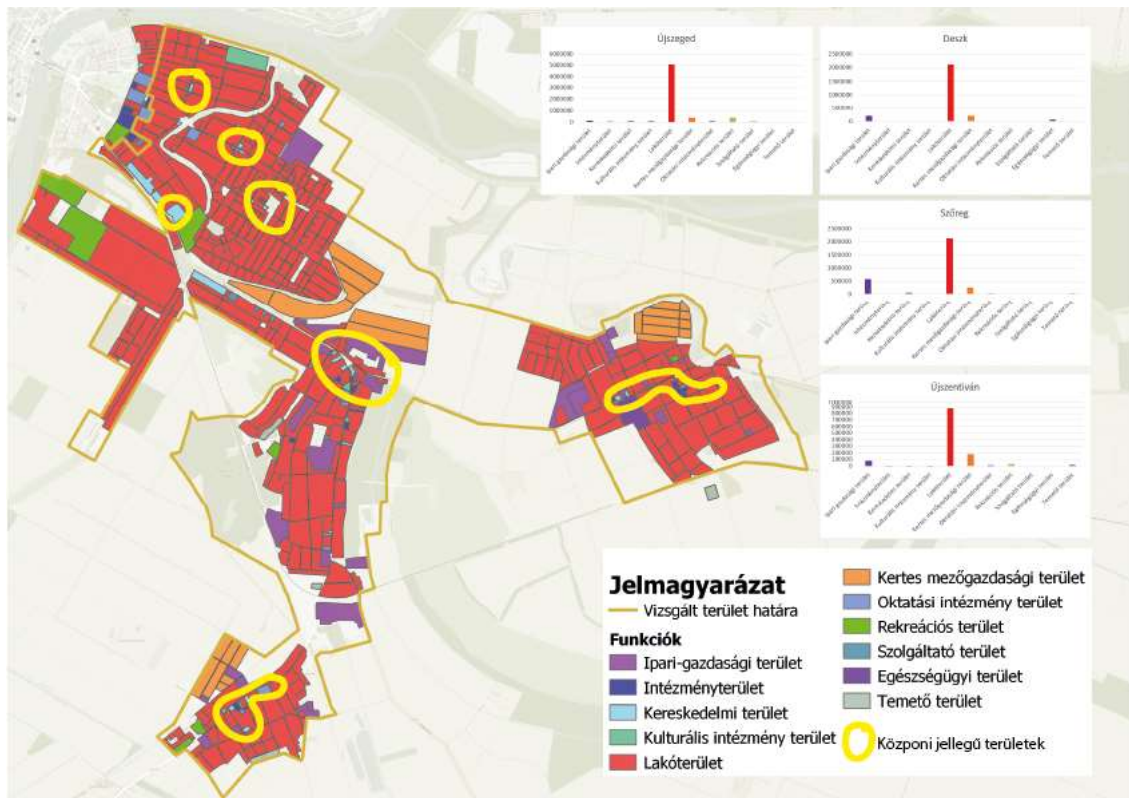
III.2.1.3. Deszk, Újszentiván

Deszken és Újszentivánon már egy más jellegű szerkezetet figyelhetünk meg. Ezek a településeken a központok nem csoportosulnak egy-egy adott pontba, mint az előző két vizsgált területen, hanem a két településen áthaladó főutak mentén szétterülve helyezkednek el a funkciók. Ezek az elszórt funkciók magukban állva, vagy egy esetleg két másik funkcióval állnak. A főúton lévő helyüket jellemzően a távolsági buszok megállóhelyei határozzák meg, ezek közelében helyezkednek el, csoportosulnak. Az efféle elhelyezkedésük is mutatja azt, hogy ezeken a településen élő aktív keresők jelentős része Szegedre ingázik, hiszen így a napi bevásárlást és szükségletek beszerzését, valamint a munkába járást egyszerre el tudják intézni. A hasonló szerkezet ellentétére több különbség is megfigyelhető a települések különböző adottságaiból kifolyólag.

Deszken egy központi jellegű hely meghatározható, amely a deszki kórházzal szemben található meg. Itt egy nagyobb Coop, egy kis élelmiszerbolt egy dohánybolt és egy pékség található meg. Ilyen funkciósűrűsödés nincsen máshol a településen, valamint ezeket a funkciókat sem fedezhetjük fel máshol. A központ elérése tömegközlekedési úton biztosított, mivel előtte megtalálható egy buszmegálló, valamint a járatok szinte az egész települést lefedik. A település kis hányadát fedi le a központ, ha gyalogosan szeretnénk megközelíteni, mivel az egész településen csak egy ilyen központ található meg, valamint a vele szemben elhelyezkedő nagy kiterjedésű intézményi terület miatt. Autóval könnyen

megközelíthető, hiszen a főúton helyezkedik el, valamint a Coop területén elegendő mennyiségű parkoló található meg.

Újszentivánon nincsen olyan pont, amit központként lehetne értelmezni. Az viszont megfigyelhető, hogy az élelmiszer boltok, valamint a buszmegállók környezetében jelennek meg a nem mindennapi szükségleteket ellátó funkciók. A településen kettő kisebb élelmiszer bolt található a főút mentén, mellettük három kisebb specializálódott kereskedelmi egység (gyógyszertár, tejbolt, mindenes bolt), valamint a település északi részén egyetlen dohánybolt.

2. ábra – Tömbökre jellemző funkció térkép (saját ábra)

III.2.2. Vendéglátás

Deszken 4 vendéglátó egység található mindegyik a központ területén, Újszentivánon pedig csak kettő a főút mentén, Szőregen három található, amiből kettő a központ közvetlen környezetében egy pedig a szőregi malom közelében a szerb utcában. Újszeged vizsgált területén mindösszesen hat vendéglátó egység található a központi területeken, vagy közelükben. Ezek a megemlített vendéglátó egységek magukba foglalják az éttermeket, kocsmákat, bárakat és szórakozóhelyeket is. Ezek a helyek jellemzően

kisméretű helyi jelentőségűek. Nincsen nagy lakosságvonzó erejük, valamint csak a lakosság bizonyos rétegeit szolgálják ki. Mivel ezek olyan jelentős helyek így sokszor az itt lakók kénytelenek a városba ingázni.

III.2.3.Egészségügyi funkciók

Deszken, Újszentivánon és Szőregen egy-egy körzeti háziiorvosi rendelő található. Ezek jellemzően a korábbiakban megállapított központi területeken vagy környezetükben helyezkednek el. Ezek mellett Deszken egy fogorvosi rendelő, Szőregen pedig egy gyermekorvosi rendelő található.

Így ezek alapján, egy Deszken élő lakos számára a legközelebbi gyermekorvosi rendelő 4,1 km- re helyezkedik el, ahogyan a Szőregieknek a legközelebbi nem magán fogorvosi rendelő. Egy Újszentiváni lakos számára ugyanez 4,2 km, míg a legközelebbi nem magán fogorvosi rendelő 8,5 km-re található.

Mind a három területen elérhető a háziorvos viszont nem mindegyik területen megfelelő a rendelők vonzáskörzetének lefedettsége a települések lakóterületeire nézve. A kedvező lefedettség 15 percnyi gyaloglási, vagy tömegközlekedési utazás lenne, míg egy adott személy eléri a rendelőt. Településeken belül a 15 perces gyaloglási távolság lenne az ideális mivel ez az adat a különböző falusi területeket és tanyavilágokat is figyelembe veszi. 15 perc séta átlagos tempóban körülbelül 1260 méter. A rendelők köré egy ekkora sugarú kört vetítve megtudhatjuk, hogy megfelelő-e a lefedettség a településen. Újszentivánon ez megfelelő mivel a rendelő körüli puffterület lefedi az egész település területét. Ezt már Deszkről és Szőregről nem lehet elmondani. Deszken az észak-nyugati lakóparkok már kiesnek ebből a puffterületből, pedig a sűrűségvizsgálatból kiderül, hogy itt a legnagyobb a település lakosságának sűrűsége. Szőregen ennél rosszabb a lefedettség. A település hosszanti szerkezete miatt csak a település fele lefedett ezáltal a puffterület által, ahogyan Újszőregen is. Ezek mellett Újszentivánt leszámítva Szőregen és Deszken is főútvonal mentén és buszmegálló közelében helyezkednek el a rendelők így ezek a gyalogláson kívül más közlekedési eszközzel könnyen elérhetők. Újszentivánon a főúttól távolabb helyezkedik el, valamint tömegközlekedési kapcsolata is messze helyezkedik el. Az autós közlekedés mindegyik rendelőnél megoldható mindegyik környezetében található elegendő mennyiségű parkolóhely.

Újszegeden a vizsgált területen 3 háziiorvosi rendelő található. Ebből a három helyből csak egy, a Bérkert utcai rendelő, amelyik egy központ terület közelében helyezkedik el.

Elhelyezkedésük viszonylag jó, csak a Marostói városrész legújabb lakóparkja, valamint Cserőke déli, dél-keleti részeit nem fedi le a rendelő pufferzónája, emellett mindegyik főbb útvonal mentén található, valamint mindegyik közelében van buszmegálló, valamint elegendő mennyiségű parkolóhely.

A jogszabályban nincsen megállapítva lakosságszámra egy felső érték csak az, hogy a körzet finanszírozásának határa fölött lehet új körzetet létrehozni, viszont ezek az adatok nem nyilvánosak így ezt nem lehet meghatározni, hogy megfelelő-e ezeken a területeken az ellátás mennyisége.

III.2.4. Oktatási intézmények

III.2.4.1. Bölcsőde

Újszegeden négy darab bölcsőde található, míg Szőregen, Deszken és Újszentivánon csak egy-egy. Ezekből a bölcsődékből az Újszegeden kívüliek mind állami fenntartású bölcsődék. Újszegeden a négy bölcsődéből csak egy a Töltés utcai bölcsőde állami fenntartású a többi három mind magán bölcsőde, emellett több gyermek napközit is találhatunk ezen a területen. Az újszegedi bölcsődék mindegyike a főbb útvonalaktól távolabb alsóbbrendű utcákban helyezkednek el. Ez a gyerekek számára jobb mivel nagyobb csend és kevesebb légszennyezés van, viszont a szülők számára nem ideális mivel kerülő úton kell munkába menniük, valamint mivel a központosult területektől távolabb helyezkednek el így nem tudnak egyszerre több dolgot elintézni munkába menet, vagy jövetben. A többi terület közül csak Szőregen van a főút mellett a bölcsőde a központi terület déli részén, ami nem a legjobb hely neki a nagy áthaladó forgalom miatt. Deszken és Újszentivánon egyaránt a főúttól egy utcával távolabb helyezkednek el, de mind kettő a központi területek közelében helyezkednek el.

III.2.4.2. Óvoda

Újszeged vizsgált területén kettő óvodát találhatunk, amelyek szegedi önkormányzati fenntartásban vannak, nem található magán óvoda a területen. Ezek az óvodák a Főfasor Torockói utca, valamint a Tanács utca Bérkert utcák találkozásánál találhatóak meg. Mind a kettő intézmény fő közlekedési útvonalak mentén található, amely a gyerekek reggeli és délutáni óvodába vitelét, illetve hazavitelét könnyíti, viszont emiatt a gyerekek nagyobb zaj és légszennyezésnek vannak kitéve, emellett veszélyesebb is a közlekedés az intézmények közelében. Mind a két óvoda közelében található buszmegálló így

tömegközlekedéssel könnyen megközelíthetőek, viszont a környezetükben kevés a parkolóhely. Csak a Főfasori óvoda közelében található játszótér, ahova a gyerekek ki tudnak menni, játszani. A város óvodáinak honlapján nem találhatóak meg hogy egyes óvodákban mekkora a csoportok létszáma, valamint, hogy hány csoport van az óvodákban, így csak az átlagszámokkal számolhatunk, amelyek a 2022 szeptemberi állapotot jellemzik. Az óvodák átlagos csoportlétszáma 23 fő, amely két fővel kevesebb a maximális létszámnál, így ebből az látszódik, majdnem maximális kapacitáson üzemelnek. Egy óvodában átlagosan 3, vagy 4 csoport található. A Főfasori óvoda nagyobb épülettel rendelkezik, így vélhetően itt négy, míg a Bérkert utcai óvodában 3 csoport található, így közel 92 és 69 gyerek jár az Újszegedi óvodákba.

Szőregen ugyanígy kettő óvoda található meg a Szerb utca déli vége felé, valamint a Magyar és az Iskola utca sarkán. Ez a két intézmény is Szegedi önkormányzati fenntartásban áll, így a fentebb említett átlagértékek rájuk is igazak, így megközelítőleg 69, 69 gyerek jár ezekbe az óvodákba. Mind a két intézmény, ahogyan Újszegeden is a terület gerincúthálózatán található meg, ugyanazok a környezeti jellemzők érvényesek rájuk is, viszont itt egyik óvoda közelében sem található közterületi játszótér. A magyar utcai óvoda közvetlen közelében található buszmegálló, a Szerb utcai óvoda két buszmegálló között van, viszont azok is 250 méteren belül vannak. A Szőregi óvodák környezetében több parkolóhely található, mint Újszegeden viszont reggelente ez is kevésnek bizonyulhat.

Deszken két óvoda található meg viszont ezek közül csak egy üzemel. Az intézmény fenntartója a deszki önkormányzat. A településen magánóvoda nem található. Az óvoda a Móra Ferenc utca közepén található. Az intézmény nem főúton, hanem a főútról nyíló alsóbbrendű utcában található. Ez egy ideálisabb elhelyezkedés, mint amit Újszegeden és Szőregen figyelhetünk meg, mivel könnyű elérni az óvodát viszont, mentesül a szennyező hatások és a veszélyesebb környezet alól. Az óvodától 300 méterre van buszmegálló, viszont itt csak távolsági buszok közlekednek így ezek településen belüli közlekedésre nem használhatók, így ez nem javítja az óvoda elérhetőségét. Előtte megfelelő mennyiségű parkolóhely található így az eddig vizsgált óvodák közül ezt a legkönnyebb elérni személygépjárművel. Környezetében nem található közterületi játszótér vagy közpark. 15 perces gyaloglási távolságot vizsgálva az intézmény a település nagy részéről elérhető, viszont az észak-nyugati lakóterületekről, valamint a vasútállomás környezetéből már nem érhető el ennyi idő alatt. Az óvodában négy csoport van,

amelyeknek a teljes létszáma 100 fő. A jelenlegi kihasználtságról az Oktatási Hivatal honlapján, valamint a település honlapján sincsen információ.

Újszentivánon is egy óvoda található a főút mentén a Felszabadulás utca és az Újvilág utca sarkán. Az intézmény fenntartója az Újszentiváni Helyi Önkormányzat. Mivel hasonlóan a Szőregi és Újszegedi óvodákhoz főbb útvonal mentén helyezkedik el, így a légszennyezés és a zajszennyezés mértéke magas, valamint a gyerekek számára az intézmény körüli közlekedés veszélyes. Az óvoda közvetlen közelében található egy játszótér valamint egy kisebb méretű közpark, amely ideális a gyerekek számára. 100 méteren belül van az óvoda környezetében buszmegálló viszont, ahogy Deszk esetében is ezt a megállót is csak távolsági buszok használják így a településen belüli tömegközlekedési eljutás nem biztosított. Az óvodában 75 férőhely van, ami az előírt maximális csoportlétszámmal számolva (25 fő), azt jelenti, hogy 4 csoport van az óvodában. A település honlapja, valamint az Oktatási Hivatal honlapja sem közli azt, hogy milyen kihasználtsággal működik az intézmény.

III.2.4.3. Általános iskola

Újszegeden a vizsgált területen kettő általános iskola található a Szegedi Gregor József Általános iskola a Főfasor és a Torockói utca sarkán, valamint a Szikra Általános Iskola a Derkovits fasor 113 alatt. A Szikra Általános Iskola magániskola, amely hátrányos helyzetű és tanulási nehézségekkel küzdő diákok részére, valamint egyedi oktatási formák alkalmazására épül és a Szikra Iskola Alapítvány a fenntartója, míg a Gregor József állami iskola, amelyet a Klebelsberg Intézményfenntartó biztosítja működését. A magániskola és az állami iskola is, egy gerincút mentén helyezkedik el, így itt is a korábban említett szennyező és veszélyhatások érvényesülnek. A magániskola mellett található meg a Gellért Szabadidőközpont rengetek sportolási és rekreációs lehetőséggel, valamint az iskola közelében egy nagyobb kiterjedésű közpark a Kállay liget van, míg a Gregor József közelében egy nagyobb közpark a Víztoronytér szintén sport és rekreációs lehetőségekkel, valamint a Holt-Maros partja és a mellette húzódó sétány, valamint ezek mellett az iskolának az átlagnál jelentősen nagyobb udvara van. Mind két iskola közelében található buszmegálló így az intézmények tömegközlekedésileg feltártak. Egyik intézmény körzetében sincsen megfelelő mennyiségű parkolóhely, viszont a Gregor József iskola környezetében jóval jelentősebb ez a hiány, így reggelente, valamint a délutáni csúcsporgalomban jellemzőek a forgalmi zavarok és a forgalom lelassulása. A

két intézmény gyalog megközelíthető 15 percen belül Újszeged szinte minden részéről, kivéve a Lövölde utca térsége, valamint a Marostói városrész nagy része. A Gregor József maximális kapacitása 650 diák, viszont jelenleg csak 450-470 fő jár ide. A magániskolába járó diákok számát nem lehet tudni csak annyit, hogy 16 fő a maximális osztálylétszám. Ebbe az intézménybe méretéből kifolyólag nem járnak sokan, de az alapítók célja egy 150 fős iskola kialakítása.

Deszken egyetlen általános iskola van a SZTEJKI Zoltánfy István Általános Iskola, amelynek két épülete van az alsó és felső tagozatok számára a Móra Ferenc utca 2-ben, valamint a Tempfli tér 1. szám alatt. Az iskola fenntartója jelenleg a Szegedi Tankerületi Központ. Az iskola mindkét épülete a főútról nyíló alsóbbrendű utcákban helyezkednek el. Közelükben található egy kisebb köztér, valamint egy aszfalt borítású foci pályával. Buszmegálló az iskola közvetlen közelében a Tempfli téri épületnél van, míg a másik épület 500 méterre van tőle. Itt is meg kell említeni, hogy a megállóban csak távolsági buszok járnak így a településen belüli iskolába járást ez nem tudja elősegíteni. Az épületek környezetében nem található sok parkoló így ezek személygépjárművel való megközelítése nehézkes. Gyalog 15 percen belül az épületek szinte a település minden pontjáról megközelíthetőek, kivéve az észak-nyugati lakóparkból és a vasútállomás közvetlen közeléből. Az iskolának a maximális befogadóképessége 270 fő, a jelenlegi kihasználtságról nincsen adat, viszont jelenleg évfolyamonként egy osztály van, így összesen 8 osztály. Az iskolában a település jelentősebb lélekszámú szerb kisebbsége miatt szerb oktatás is folyik.

Szőregen is egy általános iskola található a SZTEJKI Kossuth Lajos Általános Iskola, amely a Szerb utca és Templom tér sarkán található meg. Az iskola fenntartója a Szegedi Tankerületi Központ. Mivel hasonlóan főút mellett helyezkedik el így ugyanaz elmondható róla, mint a fentebb említettekben a hasonló elhelyezkedésű intézményekről. A közelében egy kisebb közpark a Templom tér található, valamint a Szeged-Szőreg SE sportcsarnoka. Az iskola közvetlen közelében található egy buszmegálló így a tömegközlekedési kapcsolat jól biztosított, viszont személygépjárművel nehéz a megközelítés mivel csak az utca szélén lehet párhuzamosan parkolni. Jelenleg az iskolába 410 diák jár a maximálisan felvehető 450 főből.

Újszentiván az egyetlen olyan terület a vizsgált területek közül, amelyen nem található általános iskola. A településhez legközelebb elhelyezkedő ilyen intézmény 2,3

kilométerre van Tiszaszigeten a Szent Antal Katolikus Általános Iskola. Ezt az intézményt tömegközlekedéssel könnyű elérni mivel az iskola előtt található a távolsági buszok megállója. Jelenleg ebbe az intézménybe 118 diák jár.

A vizsgált területeken az általános iskolánál magasabb szintet képviselő oktatási intézmény nem található. Ilyen intézmények csak Szeged belvárosában találhatóak meg, így a vizsgált területen élő diákok mindegyike Szegedre jár tanulni. A legközelebbi intézmény a Tömörkény István Gimnázium, amely Újszegedtől 4km-re, Szőregtől 7,5 km-re, Deszktől 9,8 km-re és Újszentivántól 10,5 km-re található.

A négy vizsgált területeken belül megfigyelhető az, hogy az oktatási intézmények nagyobb része egy helyre csoportosul a településen belül így kisebb oktatási központok alakultak ki. Ez a csoportosulás a legjobban Szőregen a Boldogasszony utca Iskola utca között, valamint Deszken a Magyar utca és Alkotmány utca közötti területeken figyelhető meg. Újszegeden és Újszentivánon nem alakult ki ennyire szoros csoportosulás, viszont itt is az intézmények a területek középső részein helyezkednek el jellemzően.

III.2.5.Intézmények

A vizsgált területeken az intézményi ellátás minimális szinten van. Mind a négy területen található egy kisebb méretű posta. Kormányablak csak az újszegedi Nova bevásárló központban található, így Deszktől 6 km-re, Szőregtől 4 km-re és Újszentivántól 7 km-re található meg. Deszken és Szőregen a központi területeiken megtalálható még egy-egy kisebb művelődési ház és könyvtár. Mivel Deszk és Újszentiván különálló települések így a területükön egy-egy önkormányzati hivatal is megtalálható. A korábbiakban említett intézményeken kívül más nem található meg a vizsgált területeken.

Összességében A vizsgált területeken a domináns funkció a kertvárosias, valamint a falusias lakófunkció. Újszegeden négy alközpont jellegű területet lehet felfedezni. Deszken Újszentivánon és Szőregen ilyen jellegű területekből csak egy-egy van. Ezek a központi területek a kereskedelmi és szolgáltató funkciók egy kisebb területen való összesűrűsödéséből alakultak ki. Ezek a központi területek Újszegeden és Szőregen egy pontban összpontosulnak, amely lehet egy kisebb utcaszakasz vagy egy kereszteződés. Deszken a központ széthúzódva terül el a főút, valamint a távolsági járatok útvonalán. Újszentivánon a főút mentén, valamint jellemzően a település középső területén helyezkedik el ez a terület. A vendéglátó funkciók jellemzően a központi területeken vagy szűk környezetükben helyezkednek el. Ezekből a funkciókból kevés, kis méretű

alacsonyabb vonzerőjű egységek találhatóak meg. Az egészségügyi, oktatási és intézményi funkciók kicsivel távolabb helyezkednek el a központi területektől, de még jellemzően a környezetükben. Ezek a funkciók alap ellátás szinten jelennek meg kis kapacitással. Ezen funkciók magasabb ellátási szintjéhez Szeged területére kell menni.

III.3. A helyi TSZT összehasonlítása a jelenlegi állapotokkal

Újszentivánon nem figyelhetünk meg nagy eltérést a jelenlegi állapot és a TSZT-ben foglaltak között. A település dél-nyugati és észak-keleti végénél figyelhető meg csak eltérés. Ezek a területek kisvárosias lakóterületnek vannak kijelölve. Ezek a területek a település új lakóparkjai a Délnyugat lakópark és a Major lakópark. Az eltérés azért kis mértékű, mivel ezek a területek már elkezdtek beépülni, viszont meg nem épültek be teljesen. A két lakóparkon kívül a település déli sarkában található újonnan kijelölt kertvárosias területet, ami a kiépített úthálózaton és a jelenleg beépített lakóterületen túlnyúlik. Ezen a területen még a TSZT módosításon kívül nem történt semmilyen munkálat, jelenleg szántóföldként használják. Vélhetően nem külön lakóparkként fog beépülni, mivel nem olyan nagy területről van szó, valamint nem látható olyan szerkezet vagy struktúra, amely ezt sugallná. A település dél-keleti sarkában található olyan területet, ami lakóterületnek van kijelölve. Itt már az út és csatornahálózat, valamint minden más szolgáltatás kiépült, viszont még a tömb nem épült be teljesen. Újszentivánon más újonnan kijelölt területet, valamint már régebbi területet más kategóriába átsorolást nem láthatunk a TSZT-ben.

Deszken már jelentősebb változásokat vehetünk észre, miután összevetjük a jelenlegi területhasználatokat a TSZT által említettekkel. A két legnagyobb változás a két újonnan kijelölt lakóparkok, amelyek a település nyugati és dél-nyugati szélén helyezkednek el. Ezek a területek falusias lakóövezetként lettek kijelölve, ahogyan a település többi lakóterülete is. A település keleti oldalán, vagy a Szállás lakóparktól délre elhelyezkedő területen, viszont nem csak lakófunkciót jelöltek ki, ami egy fontos az eddigi monofunkciós területekhez képest, amik eddig vizsgálva voltak. A terület közepére egy közparkot jelöltek ki, valamint a terület dél-nyugati sarkában városközponti területet jelöltek ki. Ezek nagyban növelhetik a terület értékét, valamint előnyös a jelenleg környéken lakók, valamint a jövőbeli lakosok számára is, mivel az ilyen jellegű területek viszonylag messze találhatóak meg. A dél-keleti területen csak lakó funkció van kijelölve,

viszont az sokkal közelebb helyezkedik el a település által nyújtott egyéb funkciókhoz. A keleti lakóparktól délre egy új ipari gazdasági terület lett kijelölve, ami eddig mezőgazdasági terület volt. Új kisebb lakóterületek is jelentek meg a vasútállomásnál, valamint a fenyő utcától északra a település határáig. Egy nagyobb léptékű átminősítés a településen kívül történt. A deszki tótól délre elhelyezkedő eddig kertes mezőgazdasági területnek a déli, település felőli felét falusias lakóterületnek minősítették át.

Szőregnek nincsen saját TSZT-je mivel Szegedhez tartozik, így ezt a szegedi TSZT-ben találhatjuk meg. Az egyetlen változás vagy módosítás, amit észrevehetünk az a szőregi vasútállomás után lévő vasúti kiágazás, amely a Boszorkánysziget felé tart. Ezen kívül nincsen új, vagy módosított terület a jelenleg hatályban lévő TSZT-ben.

Újszeged Lövölde utca és a Fűvészkert környezetét külön ki kell emelnünk mivel elhelyezkedésileg és szerkezetileg is elkülönül Újszeged többi részétől. Emellett ezen a területen több változtatást is eszközöl a TSZT a jelenlegi állapothoz képest. Egy újabb lakóterülettel egészíti ki a jelenleg beépülő Lövölde utca déli végénél található lakóparkot. A Tiszapart mentén az alsó kikötősor meghosszabbításában az adótorony környezetében hétvégi házas övezetet jelöltek ki. A Fűvészkert észak keleti széle mellett található egy üres terület, amelyet a jelen TSZT szerint ugyanazon különleges beépítést nem igénylő intézményi területté nyilvánították, mint amelyen a Fűvészkert is elhelyezkedik. Ez esetleg azt is jelentheti, hogy a Fűvészkertet bővíthetik ezzel a területtel. A terület egyik legfontosabb és meghatározóbb változása Szeged harmadik hídja lehet, mivel a területen lenne az új híd hídfőtérsege a jelenlegi tervek szerint. Ezt a hídfő Odessza felőli területén városias területtel jelölték ki. A híd esetleges megépülése után vélhetően újabb változásokat hozhat az új kapcsolat és lehetőség ezen a területen.

Újszegeden két jelentős eltérést fedezhetünk fel a jelenlegi állapotok és a TSZT között. Mind a kettő újdonság, nem meglévő területek lettek átminősítve. Az első a korábbi bekezdésben is említett harmadik szegedi híd. Ez az új híd gyorsabb és kényelmesebb átjutást nyújtana a Tiszán az újszegedi lakosoknak, jelenleg a lakosság döntő többsége a Bertalan hidat használja erre, mivel nagyobb az átengedő kapacitása, mint a Belvárosi hídnak. Megépülése után Szeged nagykörútján is egyenlő nagyságú forgalom lenne irányonként, mivel jelenleg a reggeli és délutáni csúcsidőszakokban egy fő áramlási irány figyelhető meg. A belvárosba vagy a klinika negyedbe utazóknak az életét is megkönnyíti mivel így nem kell nagy kerülőt tenni a Bertalan hídon keresztül, vagy nem kell a belváros

zsúfolt utcáin keresztül haladnia az idetartóknak. Az autós közlekedés mellett így megnyílna a vasúti közlekedés újra a Tisza túlsó oldala fele. A másik jelentős újdonság egy jelentős méretű új kertvárosias lakóterület, amely a Kürü sortól kezdve a Főfasor jelenlegi végéig tartana a Főfasor északi oldalán. Ez várható volt mivel a jelenleg új osztásnak nevezett terület kezd teljesen beépülni. A terület nem csak lakóterületből áll, hanem egy intézmény terület, valamint egy közpark is megjelenik a tervekben. A Reizner János utca és a Főfasor találkozásánál nagyobb intenzitású beépítést írnak elő így a jövőben vélhetően ez a terület lesz a környék kisebb központi területe.

Szegedi TSZT

Deszki TSZT

Jelenlegi állapot Újszeged

Jelenlegi állapot Deszk

3. ábra – A TSZT-ben előírtak összehasonlítása a jelenlegi állapottal (saját ábra)

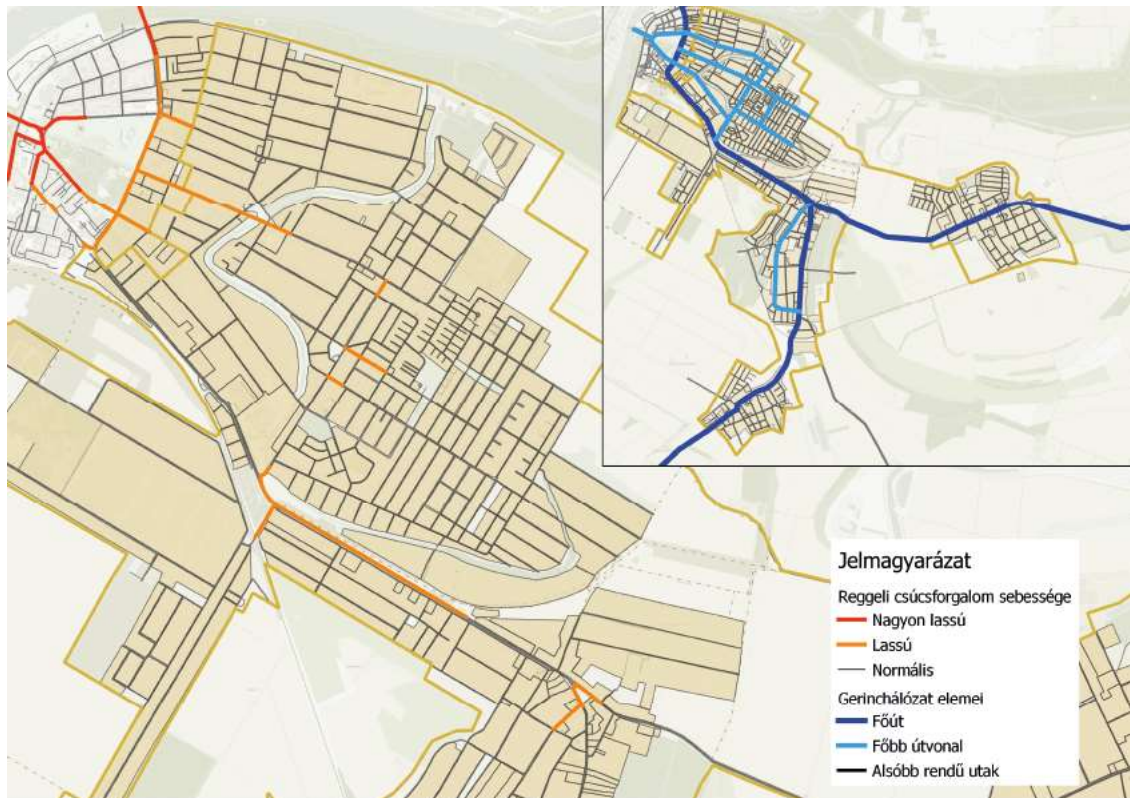
Összefoglalva a vizsgált területen három nagyobb változás van előkészítve. A harmadik Tisza-híd és a hozzá tartozó hídfőtérség, valamint Deszken és Újszegeden nagyobb kiterjedésű vegyes, de dominánsan kertvárosias lakófunkciójú lakóparkok jelennek meg a TSZT-ben.

III.4. Közlekedésvizsgálat

III.4.1. Közúti közlekedés

A vizsgált területen egy elsőrendű út halad át, ami a 43-as jelzésű. Ez az út kétszer egy sávossal és jelentős forgalommal halad át rajta naponta. Amíg nem épült meg az M43-as autópálya addig a városon áthaladó teherforgalom ezen az úton haladt át. Megépülésével jelentős forgalmat vett át a 43-as úttól. A teherforgalom nélkül is jelentős forgalmat bonyolít le az út. Ezen az úton haladnak a város felé a Romániából és Szerbiából érkező emberek jelentős része, emellett a város déli és dél-keleti agglomerációjában élő emberek is ezt az utat használják a mindennapi ingázáshoz. Ez Deszk irányából naponta átlagosan 2096 főt, míg Szőreg irányából 2189 főt jelent. Ezek az adatok csak az aktív foglalkoztatottak számát jelenti, emellett még rengeteg diák is ezen az úton közlekedik minden nap. Az előbb említett okok miatt a reggeli és délutáni csúcsforgalomban jelentősebb torlódások szoktak kialakulni a Szőregi és Thököly utcai körforgalmaknál, valamint az a sportcsarnoknál és az Újhíd lábánál lévő kereszteződéseknel is. Ezeknek a torlódásoknak az oka, hogy ezeknél a körforgalmaknál és kereszteződéseknel jelentős a csatlakozó, valamint a keresztirányú forgalom mennyisége. Az alsóbb rendű utak az egész régióban sakktábla szerűen helyezkednek el. A harmadrendű utak a vizsgált területen jellemzően ugyanolyan szélességűek, viszont vannak olyan területek, amelyekben 30 kilométer per órással korlátozás van. Ezek a Marostői városrészben az egyes lakóparkok belsejében találhatóak meg.

Az úthálózat állapota jellemzően elfogadható viszont ahol tömegközlekedési eszközök közlekednek, valamint nagy forgalommal halad át rajta jellemzően sok úthiba található meg rajtuk. Ilyen utak a Főfasor, Bérkert utca, Derkovits fasor, Makai út, Szerb utca, Alkotmány utca, Felszabadulás utca. Az épületek építési idejével párhuzamba lehet állítani az alsóbb rendű utcák állapotát. Ez a jelenség leginkább Újszegeden jelenik meg. A Thököly utca és a Fülemüle utca közötti madárneves utcák útburkolata nagyon rossz állapotban van. Ezt a területet a szocializmus alatt építették és vélhetően akkor megépítették az utcákat és azóta nem voltak karban tartva. Az újabb építésű területeken viszonylag új az útburkolat így ezek még jellemzően jó állapotban vannak.

4. ábra – A reggeli csúcsforgalom torlódásai, az úthálózat elemei (saját ábra)

III.4.2. Kerékpáros közlekedés

A vizsgálat során az úthálózat szerkezetét jellegét minőségét és kapcsolatait fogom vizsgálni a kerékpárhálózatnak a vizsgált területeken.

A vizsgált területen a biciklis közlekedés bicikliúton, valamint biciklis nyomon történik. A 43-as út mentén végig haladó bicikliút az országos hálózat része. A Belvárosi hídon vezet át a szegedi oldalra, áthalad a Ligeten, majd a liget végénél háromfelé ágazik el a bicikliút. Egyenesen tovább haladva a Főfasoron vezet az út a Marostói városrész irányába egészen a Thököly utcáig, mivel itt megszakad a bicikliút. Innentől az autóútra felfestett biciklis nyomon haladhatnak tovább a kerékpárral közlekedők. A Liget végénél balra és balra is vezet bicikliút. Jobbra haladva eljuthatunk a dedikált úton egészen az Újhídig. A hídon a gyalogosok és a biciklisek már közös felületen közlekedhetnek csak. Az Újhídról leérve a város több pontja felé is vezet bicikliút. A ligetvégénél jobbra kanyarodva haladhatunk tovább az országos bicikliút hálótanon, ami egyben az Eurovelo 13 út is. Innen eljuthatunk a sportsarnokig, majd a Makai úttal párhuzamosan halad a bicikliút. A 43-as út melletti szakaszon, több helyen is megszakad a kiépített bicikliút és

az itt közlekedők az autópályán lévő biciklis nyomon közlekedhetnek tovább egészen a szőregi körforgalomig, ahol kettéágazik a bicikliút. Az Eurovelo 13 nyomvonala dél felé az országhatár felé halad Szőregen, majd Újszentivánon keresztül. Ezen a szakaszon, Szőreg elején a körforgalomtól a templomtérig nincsen kiépítve a dedikált biciklis út, viszont utána egészen Tiszaszigetig kiépített bicikliúton közlekedhetnek a biciklisták. A szőregi körforgalom Deszk felé is van bicikliút kiépítve. A 43-as út mellett párhuzamosan halad. Deszken belül végig ki van építve, majd a település után ugyanúgy folytatódik az autópályát mellett egészen Klárafalváig, mivel a Klárafalva táblánál megszűnik a bicikliút. Az eddig említett bicikli utak állapota jellemzően megfelelő néhány kivétellel. Deszk után egy 3 kilométeres szakaszon egy fasor mellett halad a bicikliút, amihez nagyon közel fut így a fák gyökerei több helyen megemelték az aszfaltot. A másik ilyen hely a Főfasor első szakasza a Ligettől egészen az Újszegedi Víztoronytérig, ahol hasonló problémák jelentkeztek, mint a Deszk utáni szakaszon azzal a különbséggel, hogy itt a bicikliúton nem aszfalt, hanem díszkő burkolat van.

5. ábra – Kerékpáros infrastruktúra és Lime bicikli pontok (saját ábra)

III.4.3. Mikro mobilitás

A vizsgált területen belül egyetlen mikro mobilitási szolgáltatást nyújtó cég van Lime, amely Szegeden szolgáltat. Szeged az első város Magyarországon, ahol az elektromos rollerek mellett megjelentek a Lime elektromos kerékpárjai. Jelenleg ezeket a közlekedési eszközöket Újszegeden, Újszőregen, valamint Szőreg központi területén a Tigris és Boldogasszony utcáig bezáróan lehet használni. Jelenleg Szegeden 330 roller és 90 bicikli található. A kerékpár alkalmazása ebben a városban egy nagyon jó elképzelés mivel a külső területek, már jelentősebb távolságra vannak a belvárostól és ezeket a távokat rollerrel már nem lehet megtenni, vagy egy két hosszabb út után tölteni kellene őket. Ezzel szemben az elektromos kerékpároknak sokkal nagyobb hatótávolságuk van, így alkalmasak a külsőbb területek kiszolgálására. A szolgáltató és a város információi szerint a kerékpárokat csak kijelölt pontokon lehet lerakni és felvenni viszont ezek az applikáción belül nem jelennek meg, viszont a kerékpárok jellemző elhelyezkedéséből ezt megtudhatjuk. Ezek a pontok az Újszegedi Víztorony tér, Szőreg központja, valamint a Fűvészkert előtti terület. A többi vizsgált területen jelenleg nincsen semmilyen mikro mobilitási eszköz vagy szolgáltatás.

6. ábra – A Lime eszközeinek jellemző megjelenési helyei (saját ábra)

III.4.4. Tömegközlekedés

A vizsgálat során elemzésre kerül a kijelölt területek vonalhálózata, struktúrája. E mellett megvizsgálásra kerül a járatok által lefedett, kiszolgált területeket, a járatok által biztosított kapcsolatok a város vagy más területek felé, valamint a járatok sűrűsége menetrendje is.

A városban két szolgáltató biztosítja a közösségi közlekedést, ez a kettő a Délalföldi Közlekedési Kft., valamint a Szegedi Közlekedési Társaság. Mellettük egy viszonylatot a Hódmezővásárhely-Szeged tram-traint a Magyar Állami Vasút üzemelteti.

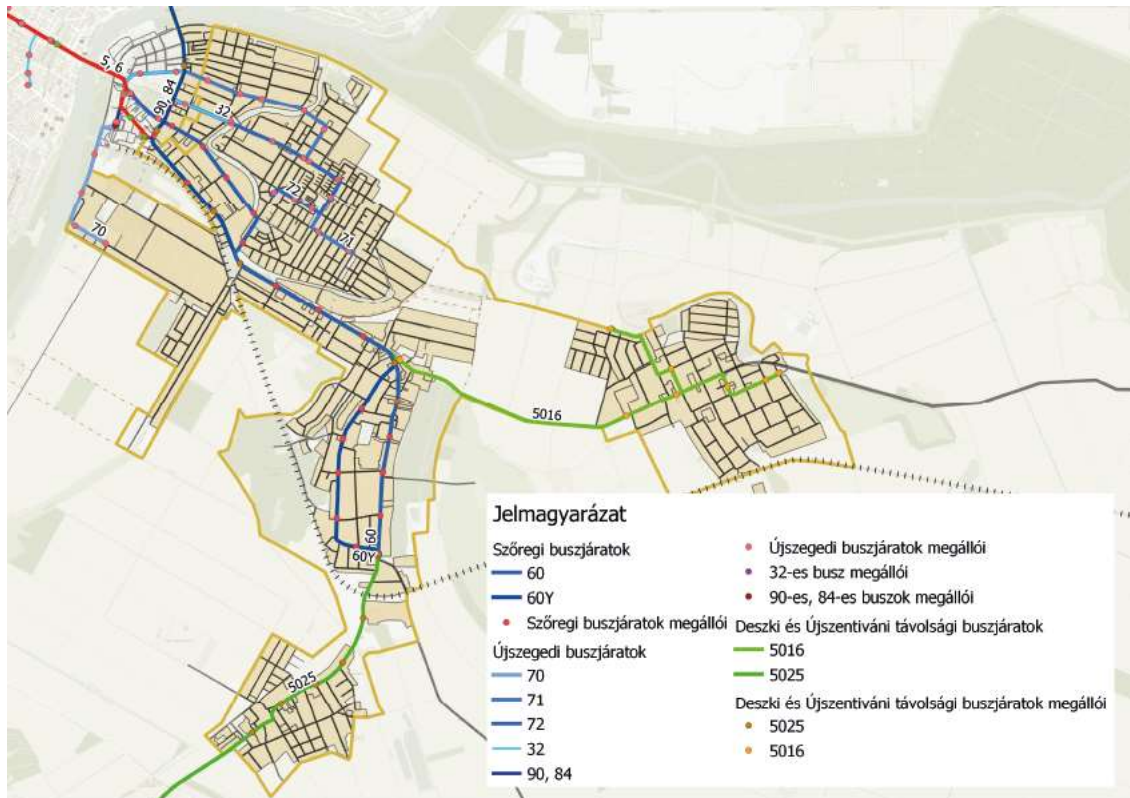
III.4.4.1. Újszeged és Szőreg tömegközlekedése

Ebbe a térségbe összesen 10 viszonylat közlekedik, melyeknek vannak külön aljárataik például 71A, amelyek rövidebb, vagy hosszabb útvonalon közlekednek. A legsűrűbb lefedettség járatok terén Odesszában van, ahol mind a 10 járat áthalad. Újszegedre kettő troli járat közlekedik át az 5-ös és 6-os. Ezek a járatok Makkosháza felől, valamint Rókus felől Odesszán keresztül az Újszegedi Gyermekkorházig közlekednek. A trolikon kívül a 90-es és 84-es járatok azok, amelyek csak Újszeged Odessza részén közlekednek. A 84-es busz Makkosháza felől érkezik a 90-es busz pedig a vasútállomásról indulva a külsőkörúton végigmegy a városon az újszegedi Gabonakutatóig. A Marostói városrészt a 71-es és 72-es járatok Szőreget pedig a 60-as 60Y-os 67-es és 67Y-os járatok szolgálják ki. A 67-es és 67Y-os jelzésű autóbuszok ugyanazon az útvonalon közlekednek, mint a 60-as 60Y-os viszont nem a Mars téren van a végállomásuk hanem Sziksósfürdön. Ugyanez a helyzet a Marostói városrésze közlekedő autóbuszokkal viszont ott az „A” jelzésű járatok közlekednek a Mars térre a csak számos jelzésűek, pedig az ELI-Lézer központig. A 32-es jelzésű járat az egyetlen olyan vonal, nem érinti a Mars teret, mivel a Honvéd térről indul. Ez a viszonylat egyfajta sűrítőjáratként működik a reggeli és a délutáni csúcsforgalmakban összekötve a belvárosban lévő és az Újszegeden lévő egyetemi épületeket. A Lövölde utca és Fűvészkert területét a 70-es busz szolgálja ki, ami a Mars tér és fűvészkert között közlekedik. 500 méteres rágyaloglási távolsággal vizsgálva Újszeged és Szőreg területén közlekedő autóbuszokat, akkor azt láthatjuk, hogy a jelenlegi járatokkal szinte minden területet kiszolgálják, kivéve egy helyen. A Lótér lakópark, ami az elmúlt néhány évben kezdett beépülni, valamint a Lövölde utca jelentős része több mint 500 méterre van bármilyen nemű tömegközlekedéstől. A vizsgált területen kívül található meg a legfontosabb tömegközlekedési csomópont a Belvárosi

híd lábánál található Torontál tér. Itt a 84-es és 90-es jelzésű járatok kivételével minden Újszegeden, illetve Szőregen közlekedő járatra át lehet szállni. Ezekbe a megállóba érkeznek a legsűrűbben a járatok. A téren egy P+R parkoló is megtalálható, amely már a hajnali órákban meg szokott telni autókkal. A nagyon jó elhelyezkedése miatt az itt parkolók nagyon könnyen el tudnak jutni a város szinte minden pontjára, vagy egy pár perces sétával a belvárosba. A Torontál tér mellett több kisebb átszállási pontot is megtalálhatunk szétszóródva Újszegeden és Szőregen. Ezek az átszállási pontok megtalálhatók Újszegeden a Sportcsarnoknál, a Védőnőképzőnél, a Fő fasor Liget felöli végén, a Cinke és Fülemléle utcánál Szőregen a körforgalomnál és a szőregi malomnál. Ezeknél az átszállási pontoknál jellemzően kettő vagy három járat közül választhat az utazó, viszont a temesvári körúton lévőket leszámítva mindegyik átszállási pontról a járatok a Széchenyi tér, Mars tér irányába közlekednek. Újszegeden a legsűrűbben a trolibuszok közlekednek, ami csúcsidőben 12 perces követéssel, hétvégeként pedig 20 perces követéssel járnak. A 90-es 71-es és 72-es jelzésű járatok hétköznapokon 20 perces követéssel járnak hétvégeként pedig fél óránként. Hétköznapokon a 71-es és 72-es járatokból óránként egy, míg az „A” jelzésűekből kettő közlekedik, míg hétvégeként csak az „A” jelzésű járatok közlekednek, valamint időszakosan a 72-es. A 60, 60Y, 67, 67Y, valamint a 70-es jelzésű járatok hétköznapokon csúcsidőben fél óránként közlekednek, nem csúcsidőben és hétvégeként pedig órás követéssel közlekednek. A 84-es és 32-es járatok csak hétköznap időszakosan, jellemzően csúcsidőben 20 percenként, mivel ezek sűrítő járatként közlekednek a forgalmasabb területeken. Kapacitásból fakadó problémák csak a Szőreg felé közlekedő autóbuszokon szoktak jelentkezni, mivel csúcsidőben is ritkán közlekednek nem elegendő férőhelyes buszokkal, még úgy is, hogy az elmúlt évek, valamint a covid időszak alatt jelentősen esett a városban a tömegközlekedéssel közlekedők száma. A városban, így Újszegedre és Szőregre is közlekedett éjszakai buszjárat, amelyek pénteken és szombaton hajnali 1, 2, illetve 3 órakor indultak a Széchenyi térről. A vizsgált területen a 91E jelzésű járat járt, olyan útvonalon, amely nagyjából lefedte a napközben közlekedő járatok által kiszolgált területeket. A járványra, valamint a kijárási tilalomra való tekintettel a város felfüggesztette ezeknek a járatoknak a közlekedtetését, amit a veszélyhelyzet elmúltával nem állított vissza, annak ellenére, hogy mindegyik járat teljes kihasználtsággal közlekedett.

III.4.4.2. Újszentiván és Deszk tömegközlekedése

Újszentivánt és Deszket tömegközlekedési szempontból már nem a szegedi helyi járatok szolgálják ki, hanem távolsági buszjáratok. Ezek az 5025-os, amely Szegedről Tervárra közlekedik Újszentivánon és Tiszaszigeten keresztül, az 5016-os, amely szeged és Deszk között közlekedik kissé eltérő útvonalon (két megállóval több helyen áll meg) mint, az 5015-ös, ami Makóra közlekedik Deszken, Klárafalván, Ferencszálláson és Kiszomboron keresztül. Mindegyik távolsági járat a Mars térről indul és érkezik meg, valamint a Belvárosi híd helyett a nagykörúton haladva az Újhídon közlekednek át Újszegedre, ami több időbe is telik, valamint elkerülik a belvárost. 500 méteres rágyaloglási távolsággal megvizsgálva ezeket a járatokat megfigyelhetjük, hogy Deszk és Újszentiván belterületének csak megközelítőleg 60%-át fedik le. Ez jelentős nehézségeket okoz az itt élőknek mivel az aktív keresők több mint 60%-a Szegedre jár dolgozni, így lehet, rákényszerülnek a lakosok a személygépjárművel való ingázásra. Újszegeden és Szőregen 5 olyan átszállási lehetőséget biztosító megálló van, ahol az utasok átszállhatnak a helyi és a helyközi autóbusz járatok között. Ezek a megállók a Védőnőképző, a Sportcsarnok, a Kamaratöltés és Szőreg malom. Deszkre és Makóra is fél óránként járnak a buszok, amik összehangolva közlekednek egymással így jellemzően hétköznaponként 15 percenként jár Deszkre, valamint Deszkről szegedre autóbusz. Hétvéente ez az ütem fél órás. Újszentivánra hétköznaponként fél óránként, hétvégenként pedig átlagosan óránként jár a helyközi busz. Csúcsidőben 7 órától 8óra 30 percig Deszkről 7 járat indul szeged felé, ugyanebben az időszakban Újszentivánról addig csak három, amelyekből csak egy ér be 8 óra előtt, így az itt lakók vagy korán, vagy későn érkeznek meg Szegedre. Egy átlagos távolsági busznak jellemzően 60 fő a kapacitása, így reggelente Deszken 420 fő befogadására képesek, míg Újszentivánon ez 180 fő. Ezen adatok vizsgálatakor figyelembe kell venni, hogy a csak Deszken az 5016 járat kivételével mindegyik járat más településekről érkezik így a korábban említett csúcsidei kapacitás kisebb lesz. Az Újszentiván felé közlekedő járatok kapacitása hétköznaponként csúcsidőben megfelelő, viszont Deszk felé közlekedő járatoké viszont néha holt időszakokban sem elegendő, mivel a Makó Szeged között is rengetegen utaznak.

7. ábra – A vizsgált területek tömegközlekedési hálózata (saját ábra)

III.4.5. Vasúti hálózat

A vasúti infrastruktúra nem a legfejlettebb az országhoz képest, valamint nincsen sok vonal. Emellett a háborúk és Trianon miatt ez a csekély hálózat is feldarabolódott. A térségben egy fővonal (Budapest-Szeged) és három mellékvonal található (Szeged-Hódmezővásárhely), (Szeged-Makó), (Hódmezővásárhely-Makó). Ezek a vasútvonalak mind egyvágányúak és villamosítatlanok, kivéve a Budapest-Szeged vonal, amely villamosítva van. A vonalak közül a Hódmezővásárhely-Szeged van a legjobb állapotban mivel a tram-train projekt miatt néhány éve újították fel.

A vizsgált területen a Szeged-Makó-Békéscsaba vonal halad át. Ezen a vonalon jelenleg napi egy pár vonat közlekedik. Újszegeden, Szőregen és Deszken is található egy megálló, viszont messze van ahhoz, hogy az embereknek megérje használni, a borzasztó menetrend és pályasebesség mellett, valamint ahhoz, hogy bejussanak a belvárosba még át is kell szállniuk. A 40 kilométer per óra átlagsebességgel közlekedő vonat még így is gyorsabban beér Makóról Szegedre, mint a távolsági busz, viszont a korábban említett problémák miatt nem használják ki. A korábban említett tram-train projekt másik

lehetséges megvalósítása erre a vonalra esett volna viszont sokkal költségesebb lett volna, mivel nagyobb mértékű pályafelújítást kellett volna csinálni, valamint a szegedi 3. Tiszahidat is meg kellett volna építeni. Emellett Hódmezővásárhely nagyobb lakossága miatt jobban megtérülhet, mint Makó és Kiszombor lakosságával.

Összességében a kerékpáros közlekedés jól megszervezett Újszeged területén, bár itt is csak sok helyen kerékpáros nyom található és csak néhány szakaszon található dedikált úttest a kerékpárosok számára. A külsőbb területeken gerinc utak találhatóak meg csak, amelyek viszont dedikált bicikli utak. Ezen felül nincsen kiépített hálózat. Újszegeden a tömegközlekedés megfelelően feltárja szinte a teljes területet megfelelő járatsűrűség is megvan, viszont Szőregen a csúcsidőben a járatok kapacitása és sűrűsége nem megfelelő. Deszken és Újszentivánon már távolsági járatok közlekednek, így emiatt a települések lefedettsége nem megfelelő jelentősebb méretű területek távol helyezkednek el a szolgáltatástól, pedig ezekről a területekről nagyszámban ingáznak az aktív foglalkoztatottak, valamint a diákok is. Deszken a csúcsidőben a járatok sűrűsége megfelelő viszont a kapacitásuk általában kevésnek bizonyul így sokan személygépjárműbe kényszerülnek. Újszentivánon nem megfelelő időpontokban közlekednek a járatok, valamint csúcsidőben a kapacitásuk is kevésnek bizonyulhat. A hétvégként közlekedő azóta megszűnt éjszakai járatok hiánya jelentős probléma mivel rengetegen használták ezeket. Deszkre és Újszentivánra nem közlekedett viszont, mivel csak szegeden van szórakozási lehetőség így ezekre a területekre is szükséges lenne az ilyen jellegű járat. A vasúti közlekedés szinte nem létező napi egy pár járat közlekedik, valamint a pálya állapota is nagyon rossz. A harmadik híd hiánya miatt, ezen nehéz változtatni mivel ennek a vonalnak alap szükséglete lenne ez a kapcsolat, hogy megfelelően működhessen.

III.5. Beépítés, karakter vizsgálat

III.5.1. Sűrűségvizsgálat

Először a lakóépületek elhelyezkedését sűrűségét vizsgáltam meg heatmap-en ábrázolva, így meg lehet állapítani, hogy az egyes településeken, milyen sűrűn helyezkednek el az épületek, valamint a népsűrűsége is következtethetünk (szükséges mivel nem található ilyen adat). A vizsgált települések és területeken minden lakó épület egy pontot ér a heatmap-ben. Újszeged területe az egyetlen, ahol egy épületen belül több lakás található

meg, így itt a minden lakás az épületen belül egy pontot ér, így nem csak magukban lesznek megvizsgálhatók a területek, hanem egymással is összehasonlíthatók lesznek.

Deszken jellemzően alacsony a beépítés, a lakóépületek sűrűsége. A településen jellemzően a régebbi beépítésű területekre, hogy nagy kiterjedésű négyzet alakú tömbökből áll, ahol az épületek viszonylag távol helyezkednek el egymástól. A négyzeteken belül lévő területeken nem található meg lakóépület csak néhány helyen. Ezeket a területeket jellemzően kis mennyiségű mezőgazdasági termelésre használják. Ez a sűrűség jellemző szinte az egész településre. A főút mentén néhány tömbben látható nagyobb sűrűség mivel ezek belseje felé vezet út vagy esetleg kettéosztották őket. A vasútállomás környékén is jellemzőbb a nagyobb sűrűség, mivel ott a négyzetes tömbök helyett inkább kisebb téglalap alakú tömböket lehet megtalálni. A település legsűrűbben lakott része a Tisza és a Kossuth utca közötti terület, valamint az újépítésű lakóparkok. A legritkábban beépített és lakott területe a településnek a kiskertes rész a Deszki-tó és a Szegfű utca között.

Deszkkal szemben Újszentiván sűrűbben beépített és lakott település. Itt is megjelennek a nagyobb méretű tömbök viszont ezek inkább téglalap alakúak és kisebbek, mint Deszken. A település jellemzően egyenletesen van beépítve, viszont a Jókai utca, a Báthori utca és a Kossuth utca környéke sűrűbb mivel itt kisebbek a tömbök, vagy elkezdték felszabdalni ezeket a nagyobb tömböket. A legritkábban beépített területei a településnek a dél-nyugati lakópart, ami még nem épült be teljesen, valamint a település északi részén található kiskertes övezet, amely még Deszkkal szemben inkább mezőgazdasági funkciókat lát el, mintsem lakó vagy nyaraló pihenő funkciót.

Szőreg jelentős részén hasonló méretű és kiterjedésű tömböket találhatunk, így emiatt alacsony a beépítési és népsűrűség is. Ez a sűrűség jellemző Szőregre, kivéve Újszőreget és Szőreg északi és déli csücskét. A kevésbé sűrűn beépített és lakott területek hasonló tömbökben helyezkednek el, mint amit Deszknél is megfigyelhettünk bár ezzel jellemzően kisebbek) azzal a különbséggel, hogy itt a tömbök közötti üres területeken megjelennek különböző nagyobb intenzitású gazdasági tevékenységek.

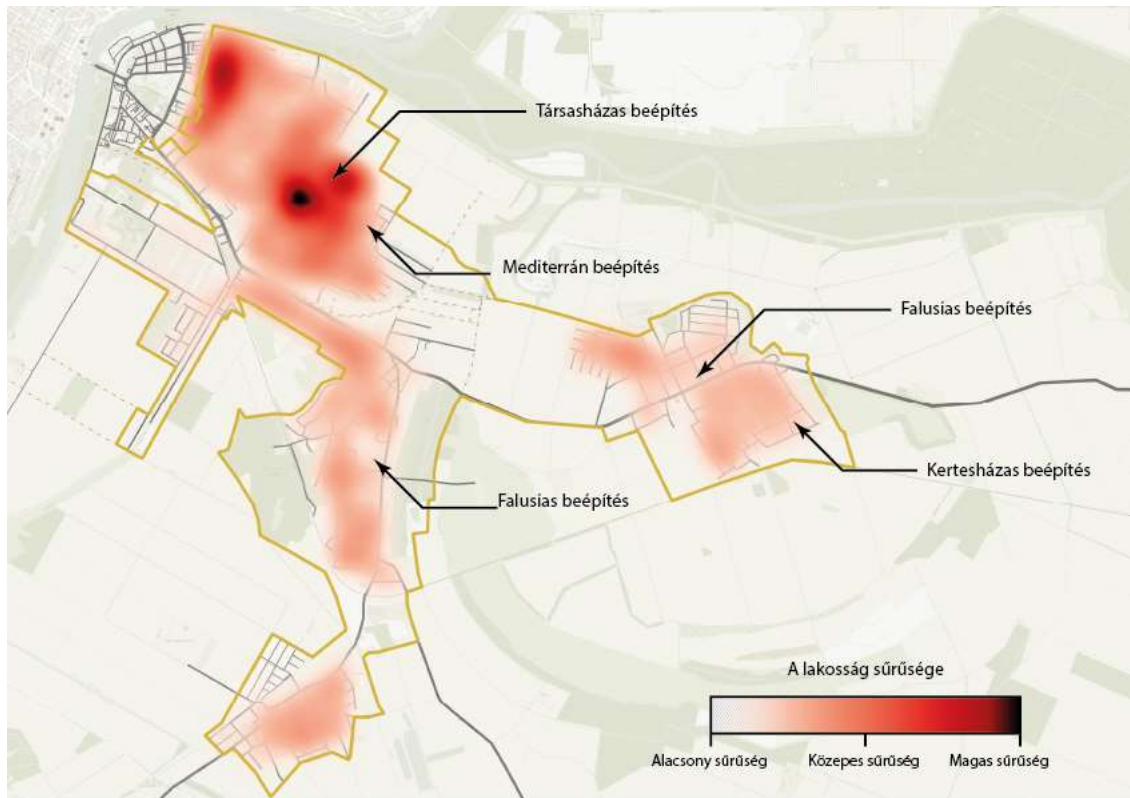
Ezek a sűrűség béli különbségek vélhetően a terület beépítésének idejével függ össze, mivel a sűrűbben beépített és lakott területek újabb építésűek. A katonai térképeken ezek a területek jellemzően még nem voltak beépítve. Az alacsonyabb sűrűségű területeken lakóknak akkoriban még szükségük volt ekkora telkekre, így egy-egy tömb is nagyobb,

mint a később beépültek. Ebből az igények változására lehet következtetni, mivel a később kiköltözőknek nem volt arra szükségük, hogy mezőgazdasági termelést tudjanak a telkükön folytatni.

Újszeged sűrűségét vizsgálva három markánsan kiemelkedő területet vehetünk észre, ahol nagyobb a sűrűség. A három pont mindegyike egy olyan területen van, ahol megtörik Újszeged kertvárosias beépítése ellentétben a korábban vizsgált három területtel, ahol a házak sűrűsége és a telkek, valamint a tömbök mérete határozta meg. A vizsgált területen belül a legsűrűbben lakott terület a Hargitai utca környezete, amely a gerincút mellett található társasházak miatt, valamint az ezeket az épületeket körülvevő sorházas területek miatt ilyen sűrűn lakott. A kertvárosias övezetben az itteni 4 szintes társasházak a legnagyobb méretűek. Ez a sűrűsödés a Fülemlé utca egyik oldalán folytatódik, ahol újabb építésű, de ugyanolyan nagyságú épületek találhatóak, mint a Hargitai utca mentén. A Főfasor és a Fülemlé utca találkozásának környezetében található a második ilyen sűrűn lakott terület. Itt is a társasházak jelenléte miatt nagyobb a sűrűség. Alacsonyabb intenzitásúak mivel ezek az épületek csak három szintesek viszont zárt sorban állnak így hasonlóan nagy lakósűrűséget idéznek elő, emellett környezetükben szintén sűrűre beépült sorházak találhatóak. A harmadik ilyen pont a Déryné utca környezete. Ez a terület nagyobb kiterjedésű, mint a korábban említettek és az itt található társasházak jellemzően kettő vagy három szintesek, viszont sűrűbben helyezkednek el, valamint több kisebb lakásból állnak.

A Holt-Marost magába foglalva húzható egy sáv, ahol igen alacsony a beépítési sűrűség. Itt a tömbök nagysága miatt ilyen, hasonlóan ahhoz, mint amit Deszken is tapasztalhattunk. Marostó déli részében, valamint Cserőkében szintén alacsonyabb a sűrűség viszont magasabb, mint a Holt-Maros környezetében. Ez a jellemzően kertesházias beépítésből fakad.

Újszegeden a legalacsonyabb sűrűséggel rendelkező területek a Lőtér lakópark, valamint a Lövölde utca környezete. A lőtér lakópark valószínűleg csak azért tartozik ide, mert még csak félig épült be, viszont a Lövölde utca környezete a ritkás beépítés, szélesebb telkek, valamint a rendkívül hosszú telkek miatt alacsony a sűrűsége.

8. ábra – A lakóegységek és a lakosság sűrűsége (saját ábra)

Összességében a vizsgált területek közül Újszegednek van a legnagyobb beépítési és lakossűrűsége, mivel itt nem csak családi kertes házak találhatók. Itt összesen három ilyen gócpont található. Ezeket a gócpontokat leszámítva a többi területen Deszk lakóparkjaiban és környezetükben Újszőregen, valamint Újszentiván középső és déli területein van nagyobb sűrűségű terület Újszeged után. Deszk és Szőreg középső területei a nagyméretű tömbök miatt alacsony sűrűségű.

III.5.2. Épületkarakterek, jellemző beépítések, a területek jellemző identitása

E vizsgálat során a jellemző épülettípusok és beépítési formák összegzése lesz. Ezek alapján megtudhatjuk, hogy az egyes területeken milyen idős épületállomány található, milyen jellegűek, építészeti stílusukkal milyen lakókörnyezetet alakítanak ki, valamint milyen intenzitású a terület beépítése. A vizsgált területeken kilenc kategóriájú épülettípust lehet megállapítani, melyek: újépítésű, falusias falusi jellegű kádárkocka, egyedül álló társasház, újabb építésű sorház, sorházas beépítésű társasház (zárt sorú), mediterrán, többházas vagy ikerház, régebbi építésű sorház, kertesház. A vizsgálat tömbszintű, így lehetséges az, hogy egy tömbön belül különféle épülettípusok jelennek

meg, viszont itt a tömbben legjellemzőbb karakter fog megjelenni. Vannak olyan tömbök, ahol kettő dominánsabb karakter jelenik meg típusonként összefüggően. Ezek külön kategóriaként jelennek meg. A magában álló épülettípusok a mediterrán, amely 2010 után épült épület jellegzetes tetőszerkezettel, az újépítésű, melyek 1990 és 2010 között épültek és még alkalmazzák a környezetük korábbi építészeti stílusjegyeit, a kertes házas, amely a 1970-es 80-as 90-es években épült és jellemzően két szintesek nyeregtetővel rendelkeznek és a falusias, amelyek a 90-es évek előtt épültek jellemzően egy szintesek és konty, nyereg, valamint a kádár kockán jellemző sátozott. A több lakóegységből álló, de még nem társasházak az újabb építésű sorház, amely 1990 után épült sorház, amely 1990 előtt épült, valamint a többházas vagy ikerházas épületek, melyek egy telken helyezkednek el, viszont kettő vagy több lakóegységből állnak az ikerházak esetén az épületek össze vannak építve a többházas típusból pedig a lakóegységek nincsenek összeépítve. Ezek mellett a több lakóegységből álló épületek közül kétféle van a szabadon álló társasház, valamint a zárt sorú társas ház ezek az épületek jellemzően 3,4 vagy 5 szintesek és az alsó szinten általában földszinti funkciók találhatóak.

A vizsgálat azt mutatta meg, hogy mind a 9 típusból mindegyik csak Újszegeden található meg. Újszentivánon, Szőregen és Deszken jellemzően csak háromféle épülettípus jelent meg egy két kivétellel. Újszegeden van a legtöbb mediterrán, valamint újépítésű ház, így mindent összevetve itt található meg a legfiatalabb épületállomány. Ezután következik Deszk a második legfiatalabb épületállománnyal. A harmadik helyen Szőreg és Újszentiván található, ahol jellemzően a régebbi beépítés maradt meg nem cserélődtek az épületek, mint Desz egy részén vagy szinte egész Újszegeden. Ezek mellett csak Deszken és Újszegeden található nagyobb kiterjedésű 2010 után beépült területek. Ilyen Újszentivánon csak kis területen van Szőregen pedig egyáltalán nincsen.

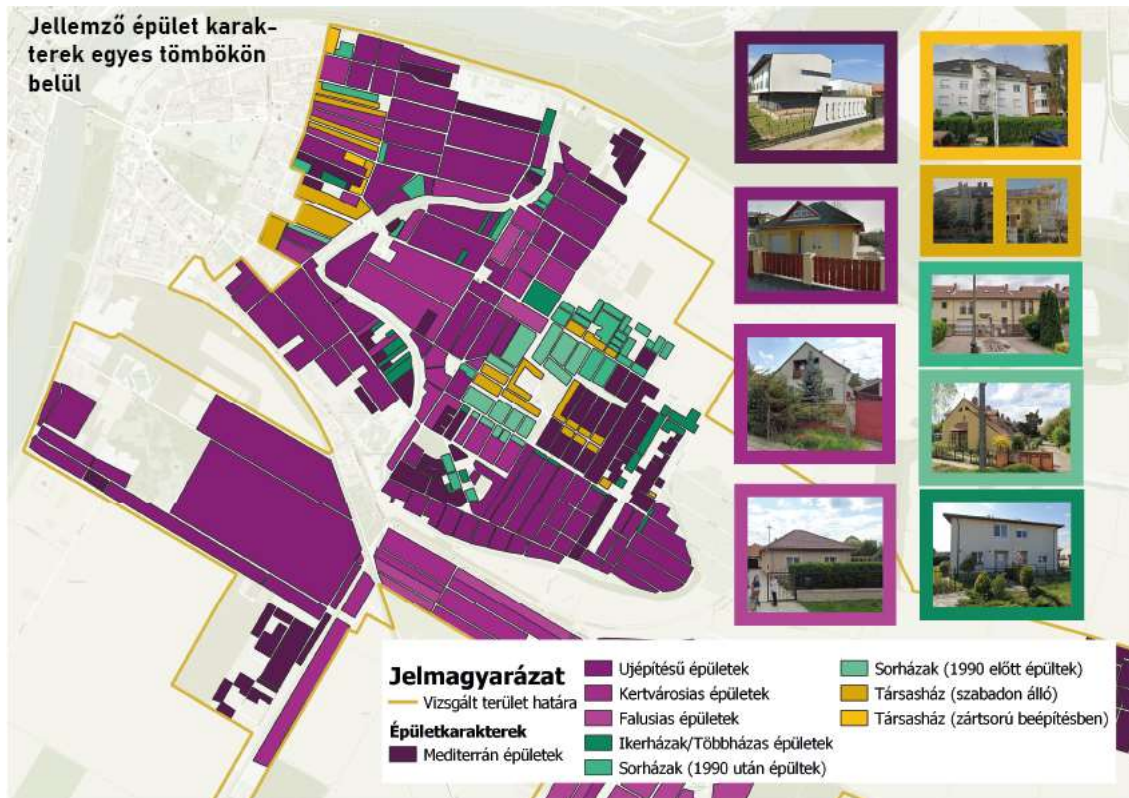
Újszegedet az épületek eloszlása szerint így több területre fel lehet osztani, ahol jellemzően csak egyféle épülettípus van. Van egy északi jellemzően társasházak terület, az Erdélyi tértől dél-keletre egy nagyobb kiterjedésű sorházak terület, amely a gerinceként közrefog a Hargitai és Rahói utca mentén egy társas házas sávot, a két legújabb építésű lakóparkok gerincútjai mellett két sávban sorházak, illetve ikerházak helyezkednek el. Újszeged többi része jellemzően újépítésű, vagy kertes házas beépítéssel rendelkezik néhol kisebb nagyobb részeken mediterrán épületekkel, kivéve két tömböt a Bérkert és a Petrozsényi utca közötti területen, ahol még megmaradt a régebbi épületállomány, amely a szocializmusban épült be, így itt figyelhetünk meg csak falusias beépítést Újszeged

területén. Az északon elhelyezkedő társasházak területét még kétfelé lehet osztani az egyik rész a Főfasor mentén az egyetemi intézetektől kezdődően a Víztorony térig, ahol Marostói utcán folytatódik a Bérkert utcáig bezáróan. Ezek az épületek viszonylag új építésűek a 2000-es évek után épülhettek. Mindegyik 3, vagy 4 szintes az alsó szinten a ház számára tárolók garázsok, néhol pedig egy két földszinti funkció található meg. A főfasori részen illeszkednek a környezetükbe, mivel mindkét oldalt ilyen épületek szegélyeznek, valamint a fasor és az út szélessége ellensúlyozza méretüket a kertvárosias házak között. A Marostói utcán viszont már kicsit rossz hatást keltenek a szűkebb utca és a túloldalukon elhelyezkedő régebbi építésű egyszintes házak. A másik északi terület nem gerinc úton, hanem mellékutcákban helyezkedik el a Blaha Lujza, valamint az Egressy Béni utcák mentén mindkét oldalukon. Elhelyezkedésükből is fakadóan ezek alacsonyabb intenzitásúak, két szintesek és négy lakás található meg bennük. A szocializmus ideje alatt épültek. Egymástól való megfelelő távolságuk miatt, valamint a két szintes magasságuk miatt sokkal jobban illeszkednek a tágabban vett környezetükbe is, valamint az egységes homlokzatuk miatt az utcakép is sokkal kellemesebb, mint a Főfasoron. A környezetükben épült épületek is ebben az időszakban és hasonló építészeti stílusban épültek így velük is egységes utcaképet alkotnak. Az előbb vizsgált területtől délebbre elhelyezkedő jellemzően sorházak területet, amelyet szintén két kisebb részre lehet osztani. Az egyik a Hátszegi, Hársfa, Fülemüle, valamint a Főfasor között helyezkedik el. Ez a terület a szocializmus alatt épült be a volt erdélyi téri telep folytatásaként. A sorházak 3-7 lakóegységből állnak mindegyik két szintes nyeregtetős épület egy kisebb előkerttel, valamint egy saját nagyobb méretű hátsó kerttel. Az épületek előtt a bejáratuknál kis utca van kiépítve, amelyeket kapukkal zárhatnak, így mindegyik sorháznak van egy privát utcája. A szélső házak valamivel nagyobbak, mint a középen elhelyezkedők, valamint tartozik hozzá egy garázs, amely az épülethez van építve. Mindegyik épület ugyanúgy néz ki így egy teljesen egységes utcaképet alkotnak, valamint ezen épületek környezete a leginkább növényekkel körbeültetett a környezetükhöz képest. A másik területet jellege szerint még tovább lehet bontani, mivel a Vánky József és a Fülemüle utcák között elhelyezkedő sorházak ugyanúgy egységes stílusban épültek, mint az előzőek, viszont már a 90-es évek után. Ezek az épületek is két szintesek viszont magasabbak a nagyobb belmagasság, valamint a nagyobb tetőtér miatt, mint az előzőek. Kétféle épülettípus váltakozik utcánként, melyek között kicsi eltérés van. Ezeknek az épületeknek, kisebb hátsó kertjük van, mint elődeiknek, valamint az előkertjük nagyon kicsi. A második terület második részén már nincsen ilyen egységes utcakép mivel az

épületek hasonló stílusban épültek viszont nem egyformák. Itt megtalálható egyszintes és kétszintes épület is. Ez a terület is a 90-es évek után épült és a szerkezete az amerikai kertváros összesűrített szerkezetére emlékeztet. Az épületek stílusa is ezt sugározza. Jellemzően nagyobb hátsó kerttel rendelkeznek, mint az előbb említett házak. A régebbi építésű sörházak között a Hargitai utca mentén társasházakat találhatunk, amelyek folytatódnak a Rahói utcába, viszont ezek már más jellegűek. A Hargitai utcában az épületek a szocializmus alatt épült nyeregtetős panelházak, amelyek 4 szintesek. Ebből a felső szint nem teljes szint, hanem csak tetőtér. Építési módjuk mivoltából mindegyik ugyanúgy néz ki. Az utca téreránya a környezetét idézi, mivel a magasabb épületek meg megfelelő szélességű utcába lettek elhelyezve. Az épületek környezetében garázssorok találhatóak, amelyeknek az állapota kissé le van romolva. Ez a társasház sáv folytatódik tovább a Rahói utcába, ahol már a 2000-es évek után épült kisebb társasházak állnak, valamint ez a sáv elkanyarodik és a Fülemléle utca déli oldalán folytatódik a Gulácsi parkig. A Fülemléle utca mentén nagyobb méretű négy szintes társasházak állnak, melyeknek az alsó szintjén végig földszinti funkciók találhatóak. Ezek az épületek a 2000-es évek után épültek. A Fülemléle utcai házak hasonló stílusban épültek, de különbözőek egymástól. Ezekben az épületekben 12 lakás található így nekik van a legnagyobb lakosságuk a környezetükhöz képest. A Rahói utcában ezzel szemben az épületekben csak 4-5 lakás található. Ezek az épületek is hasonló stílusban épültek viszont itt sem fedezhető fel az az egységesség, ami a szocializmus épületei jellemzi. Ez nem probléma mivel a hasonló stílusjegyek miatt az utca összképe egységes. Nagyobb kiterjedésű területen vegyesen sorházas és ikerházas beépítés Újszeged három új lakóparkjából kettőben jelenik meg. Ezek ugyanúgy mediterrán stílusú épületek kint a környezetük. Ezek az épületek a lakóparkok gerincútjai mentén létesültek, valamint fognak létesülni. A Kállay ligetben a sorházak dominálnak, míg a Marostői városrész déli területén létesült parkban pedig az ikerházas/többszintes beépítés a jellemző a gerincút mentén. Hasonló stílusban épültek ezek az épületek, viszont ennek a stílusnak a jellemzője, hogy mindegyik épület máshogy néz ki hasonló elemekből összerakva. Ez a Marostői lakóparknál egy egységesebb utcalépet eredményez, viszont a Kállay ligetben a sorházak szinte mindegyike különböző jellegű, valamint az utca túloldalán más jellegű épületek helyezkednek el így itt nem alakul ki egységes utcakép. A harmadik lakóparkban, amely a Tusnádi utca környezetében van, nem található ilyen épület sűrűsödés, vélhetően a lakópark kis mérete és jelenlegi elszigeteltsége miatt. Ilyen lakópark még a Lövölde utcai lakópark is.

Újszeged többi területén jellemzően újépítésű épületek találhatóak meg, így a terület jelenlegi épületállománya viszonylag fiatal. A legidősebb épületekkel rendelkező területek az Erdélyi tér környezete, a Hargitai utca, Asztalos utca, Főfasor közötti területek, valamint a Petrozsényi és a Babits Mihály utca közötti területek. Ezek a területek még jellemzően a szocializmus vége fele épültek be és még megőrizték eredeti beépítésüket, így jellemzően egységes utcaképet adnak, valamint egy kellemes zöld kiskertes környezetet létesítenek. Újszeged legidősebb beépítése a Petrozsényi utca és a Babits Mihály utca között található. Az épületek falusias jellegűek jellemzően a szocializmus alatt épült kádár kockákból álló terület, amelynek a legnagyobb részén még megmaradt az eredeti épületállomány. Ezek az épületek jellemzően mind fel vannak újítva így jobban illeszkednek a környezetükbe. Ezen a területen nem alakul még át, nem újult meg az épületállomány, ahogyan Újszeged többi részén, amellyel így megőrzi az Újszegedi területek régi hangulatát, mivel máshol már nem található ilyen.

Újszegeden az épületek állapota karbantartottsága megfelelő, nincsenek olyan részek vagy területek, rosszabb leromlottabb állapotban lennének. A területnek a rengeteg beépítési karakter miatt nincsen egy jellegzetes erős identitása, csak annyi, hogy a Tisza túlsó oldalán elterülő kertvárosias terület. A szűkebb területi egységeknek önmagukban erős karakterük és identitásuk van, így az egységes újszegedi jelleg nem tud létrejönni.

9. ábra – Jellemző épületkarakterek egyes tömbökön belül /Újszeged/ (saját ábra)

A további három terület jellegében jelentősen eltér Újszeged jellegétől mivel, ezek jellemzően falusias jellegű területek.

Ebből a jellegből jelenleg csak Deszk, amely ki akar törni. Itt megfigyelhető az, ahogyan Újszeged kezdett el feltagolódni több különböző jellegű területre. Deszken három jellegzetes identitású terület van. A középső, központ körüli területe jellemzően a szocializmus alatt épült falusias épületekből áll, valamint megtalálhatóak még régebbi falusi épületek. Itt az épületek állapota változó, találhatunk leromlott omladozó vakolatú épületet, valamint olyan régi épületet, amely fel lett újítva. Ezzel egy viszonylag egységes utcaképet alkotnak, bár az épületek állapota és a váltakozó stílus kissé megbontja, viszont erősen érezhető a falusias karakter és identitás. A következő terület, amely már jellemzően fiatalabb épületekből áll a település keleti, dél-keleti részén található a Móra Ferenc utcától a település határáig. Itt már elkezdődött az épületállomány lecserélődése megújulása, mint ahogy láthattuk Újszeged területein is. Itt jellemzően újépítésű épületek találhatóak melyek a 2000-es és 2010-es évek körül épültek. Ez terület egy jelentős átalakulás folyamatában van jelenleg. Emiatt nincsen még egy jellegzetes karaktere, mivel a régi falusias épületek egyre ritkábbak a környéken kezd elveszni a falusias jellege,

viszont nincsen elég új vagy újabb építésű épület, amely meghatározná egy új jelleget a területnek. Emiatt az utcakép nem egységes eléggé változatos. Az épületek állapota itt megfelelő nem található olyan, amely nagyon rossz állapotban lenne. Deszken a harmadik terület a település észak-nyugati szélén elhelyezkedik el. Ezek az újépítésű lakóparkok a Marostó, valamint Szállás lakóparkok és a Semmelweis és Alkotmány utca találkozásáig tartó terület tartozik ide. Ez a rész Deszk legsűrűbben beépített területe, emellett itt található a település legfiatalabb épületállománya. Itt a jellemző épületek a mediterrán, valamint az újépítésű épületek. A legújabb és az új beépítések elkülönülnek egymástól itt nem keverednek, mint az előző területen. Ez a településnek az a területe, ahol nem falusias, hanem a régebbi, valamint az újabb jellegű kertvárosias karakter jelenik meg. Itt az épületek állapota jó állapotú nincsenek olyan épületek, amelyek romosak lennének. Az utcakép egységes az azonos építészeti stílusokból kifolyólag, viszont a különböző korú épületek területei között igen éles határ húzódik nincsen fokozatos átmenet. Újszegeden csak Deszken található társasház, viszont a településen nincsen társasházias beépítéssel rendelkező tömb, mivel 3 ilyen épület van elszórva és helyi bérlakásként funkcionálnak.

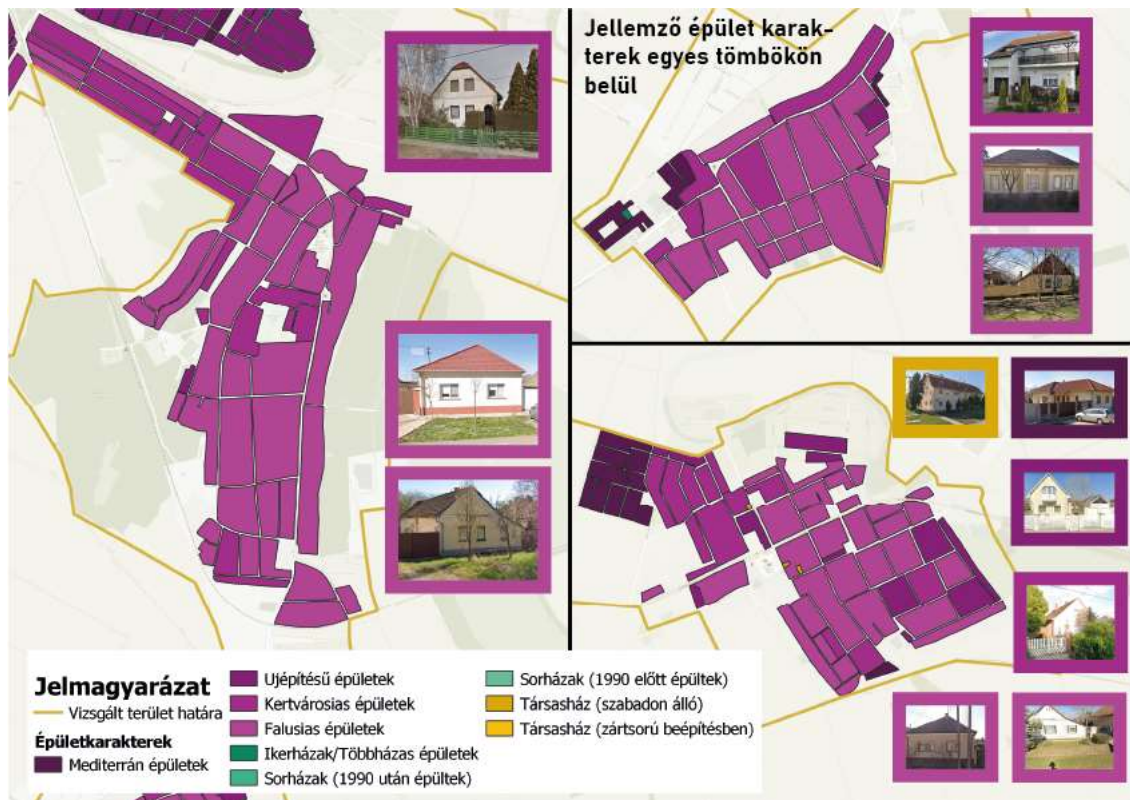
Az utolsó két terület igen hasonló jellegében viszont valamennyire eltérő karakterek és fejlődési irányok jellemzik.

Újszentiván beépítése, épületeinek eloszlása igen hasonló Deszkéhez, viszont itt nem találhatunk átalakuló területeket. A településen belül a középső terület erősen falusias jellegű néhol régi építésű kertes házas beépítéssel. E mellett a település észak-keleti és dél-nyugati területein teljesen más jellegű, mediterrán beépítésű lakóparkokat találhatunk. A két igen különböző identitás nagyon eltér egymástól, viszont jelenleg a domináns a településen a klasszikus oldalhatáros nyeregtetős épület és az általa teremtett falusi jelleg. A mediterrán beépítésű területek kisméretűek, valamint elkülönülnek ettől a falusi karaktertől. Ezek miatt, valamint az elhelyezkedésük miatt olyan hatást keltenek, mint a település el szeretné rejtani ezeket a területeket. Ezek miatt Deszkkal szemben Újszentivánnak még megmaradt a régi jellege. Az újépítésű épületek állapota jó, viszont a falusias környezetben lévő épületek állapota változó, valamelyiké igen leromlott. A két jellegzetes karakterekben egységes utcakép fogad minket viszont a határterületeiken igen éles váltással találkozhatunk.

Szőregen egy jellemző és erős karaktert lehet megfigyelni ez pedig a falusias. Itt is el lehet különíteni két területet viszont ezek nagyon hasonló hatást keltenek. Ez a két terület

Szőreg falusias épületekkel, valamint Újszőreg a kertvárosias falusias épületeivel. Az összes eddig megvizsgált terület közül a falusias karakter itt a legerősebb, valamint Szőregnek van egyedül egységes településképi identitása. A területen végig szocializmus béli falusi épületek, valamint az ez előtt épült oldalhatáros nyeregtetős épületek dominálnak végig. Ezek mellett a közintézmények és boltok mind szép klasszikus falusi épületben kaptak helyet. Ezt az egységet a néhány helyen megjelenő kertes házas beépítés sem bontja meg mivel az épületek jellemző elemei hasonlóak. Ezek egy egységes és kellemes utcaképet alkotnak. Az épületek állapota igen változó, mivel valamelyik épület teljes újkori pompájában díszes, valamelyik meg igen elhanyagolt állapotban van. Újszőreg is hasonlóan falusias jellegű viszont itt már a szocializmus falusi építményei találhatóak meg csak mivel a terület csak akkor kezdett beépülni. Mellettük a kertes házas beépítés, amely szintén ebben az időszakban épült nagyon domináns viszont itt más inkább falusiasabb ezeknek is a jellege nem úgy, mint például Deszken. Szőreg területén csak itt találkozhatunk az épületállomány lassú megújulásával, viszont csak elszórtan találkozhatunk újabb építésű épületekkel. Itt az épületállomány kissé elhanyagolt, de jellemzően még elfogadható keretek között. A korábban említett tényezők miatt itt egy egységes utcaképet láthatunk végig a területen.

Összefoglalva Újszegeden a felsorolt kategóriákból mindegyik megtalálható kisebb területekre csoportosulva, viszont ezek miatt sok kisebb saját identitású terület jön létre élesebb határvonalakkal, így nincsen egységes jellege a területnek, mint például egy lakótelepnek. Emellett a változatos környezet érdekesnek bizonyulhat sokak számára, valamint sokféle embernek nyújthat otthont. Deszken sincsen egy ilyen egységes jelleg. Itt három területre szakad a település éles határokkal. Újszeged jelenlegi állapotának egy korábbi képét idézi az átalakuló falusias területeivel, valamint a nagy kiterjedésű mediterrán lakóparkjaival. Újszentiván egy még jelenleg falusias jellegű település, amely az átalakulás határán billeg, közelít ahhoz az állapothoz, ahol Deszk van, viszont az új jellegét erősen elhatárolja és elrejti. Szőreg a legegységesebb jellegű és identitású terület a vizsgáltak közül, a maga klasszikus falusi jellegével. Nem látható a területen erős változás vagy változási szándék, amely egy ilyen erős és értékekkel tűzdelt területen előny lehet.

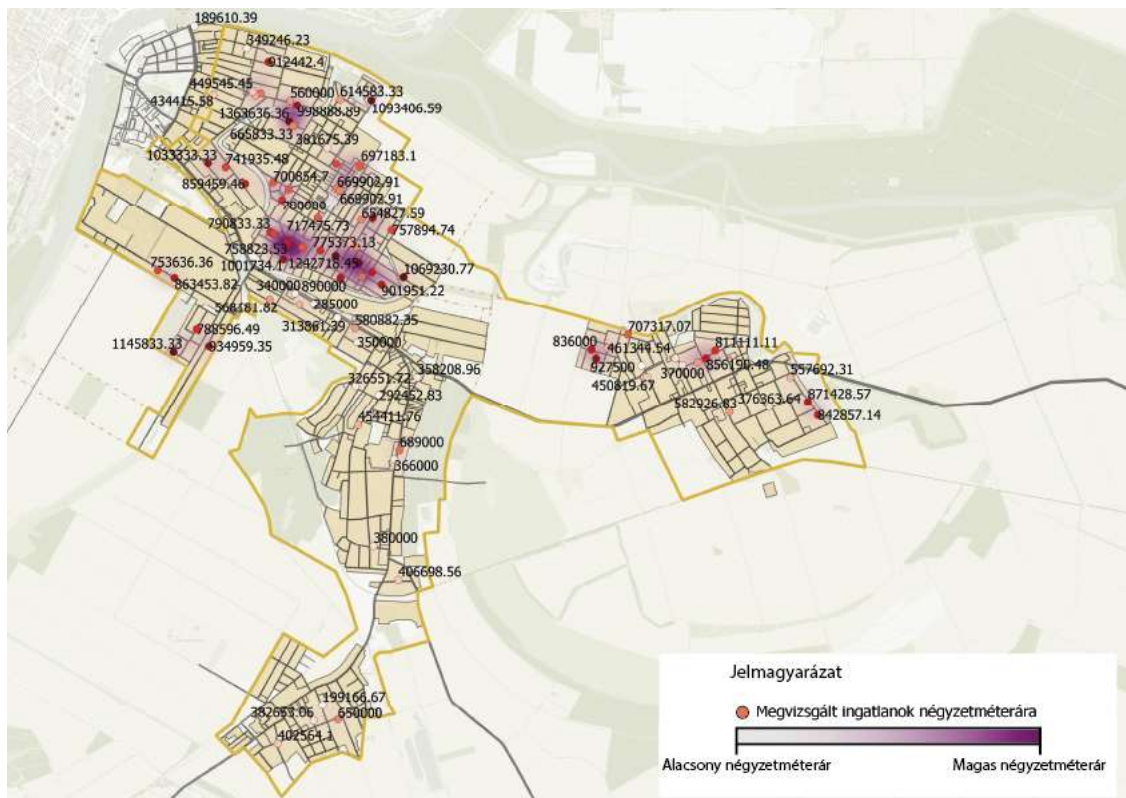

10. ábra – Jellemző épületkarakterek egyes tömbökön belül /Szőreg, Deszk, Újszentiván/ (saját ábra)

III.5.3. Ingatlanpiaci vizsgálat

Az ingatlanpiac megvizsgálásával megtudhatjuk, hogy hol érdemes építkeznie a lakosságnak vagy a városnak, hiszen viszonylag kis területeken jelentősebb különbségeket vehetünk észre. Emellett azt is figyelembe kell venni, hogy új építésű-e az épület, amely emiatt jelentősen megnövelheti az árat. Jellemzően ilyen területek, ahol újépítésű épületeket találhatunk a Marostói városrész déli és keleti részei, mint például a Kállay liget, Hársfa lakópark, Cserőke, valamint a 71-es buszjárat végállomásánál található lakópark. Hasonló bár alacsonyabb négyzetméterárral árusított területek találhatóak a Lótér lakóparkban. Ezt az árkülönbséget vélhetően a lakófunkciótól különböző funkciók hiánya okozhatja, még úgy is, hogy itt jellemzően nagyobb telkeket találhatunk, mint a korábban említett területeken. Alacsonyabb négyzetméterárat Deszken találhatunk, viszont itt még nem találkozhatunk jelentős különbséggel a Marostói területekhez képest, főleg a Marosmenti és Szállás lakóparkokban található területeken. Az árkülönbség itt is vélhetően a funkciók hiányából származhat, viszont itt nem a legbefolyásolóbb tényező mivel jobb ellátottsággal rendelkezik, viszont kétszer olyan messze van a városközponttól, mint a Lótér lakópark. Deszk keletibb területein még

alacsonyabbak a négyzetméterárak viszont, itt sem találkozhatunk jelentősebb áreséssel. Elhelyezkedéséből és a település szerkezetéből adódóan lényegesen nagyobb telkek találhatóak meg itt, mint például Újszegeden. Szőregen és Újszentivánon már jelentős különbségeket vehetünk észre, számszerűen itt feleannyiért árulják a házakat a telekméretük viszont négyszer akkora a Marostói városrészekhez képest. Itt viszont figyelembe kell venni azt, hogy jellemzően nem újépítésű házakat lehet itt találni. Jellemzően azok az épületek drágábbak, amelyek közelebb helyezkednek el egy buszmegállóhoz vagy bolthoz. Hasonló árakat észlelhetünk Újszőregen is csak itt feleakkora telkek vannak, mint Szőregen. Ezt az árcsökkenést vélhetően a Makai út közelsége és nagyforgalma okozta zaja miatt.

11. ábra – A vizsgált terület eladó ingatlanjainak négyzetméterára (saját ábra)

III.6. Lakosság

III.6.1. A vizsgált területek lakosságvándorlása

A települések lakosságszámának és a vándorlási mutatók vizsgálatával fényt deríthetünk a jelenlegi lakosság elhelyezkedésére, igényeire. Szegeden belül az elmúlt tíz évben

jellemző volt, hogy a belső belvárosi, valamint felsővárosi és rókusi lakótelepekről a város szélsőbb kertvárosias területeire költöznek az emberek. Ennek a kiköltözési hullámnak a legnagyobb befogadója Újszeged-Szőregi városrész, mivel itt vannak a legjobb adottságok, valamint itt jelentős méretű területek állnak rendelkezésre. Ezen a területen belül is a jellemző kiköltözések az Újszegedi kertvárosi területekre, Marostói városrész, Cserőke irányul. A Szőregi területek az alacsonyabb ingatlanárak ellenére sem olyan vonzóak a népesség számára.

Ezek a kiköltözési folyamatok nem csak a településhatáron belül, hanem a település határon kívülre is nyúlnak. Megvizsgálva Szeged, Deszk és Újszentiván vándorlási mutatóit azt vehetjük észre, hogy Szegedről elvándorol a lakosság, viszont Deszkre és Újszentivánra jelentős mennyiségű bevándorló népesség érkezik. Ez a folyamat ugyanaz, mint a fentebb említett településen belüli vándorlás viszont ezeken a területeken alacsonyabbak az ingatlanárak és nem tart hatványozottan több időbe, a városközpontba való bejutás. Ezek mellett a pozitív tényezők mellett ezeken a területeken, valamint az Újszegedi kertvárosi területeken hasonló a funkciók diverzitása és mennyisége. Ezek indokolják a nagyobb mértékű településhatáron túli elvándorlást, mint a településen belülit.

Ezeket a vándorlási adatokat összehasonlítva a települések 100 fő 14 év alatti gyerekre hány nyugdíj korhatáron túl lévő ember él következtethetünk arra, hogy a régióban vándorló népesség milyen kor összetételű. Ezek az adatok alapján az figyelhető meg, hogy jellemzően kisgyerekes családok költöznek ki Újszentivánra és Deszkre, mivel az olyan években, amikor nagyobb arányú kiköltözések voltak akkor megnövekedett a fiatalok aránya az idősebbekkel szemben, emellett Szegeden, ahonnan költöznek ki az idősek aránya nagyobb mértékben nőtt a fiatalokkal szemben, mint előtte. A vizsgált területeken a természetes szaporulat/fogyás értékének változása is ezt támasztja alá, mivel ezek az értékek Szegeden egyre jobban a fogyás irányába tolódnak el, míg Deszken és Újszentivánon a szaporulat irányába.

III.6.2. Újszeged és Szőreg

Ennek a területnek a lakossága jelenleg 17406 fő, amelyből Szőreg lakossága megközelítőleg 6500 fő. Ha a lakóegységek számával elosztjuk az itt lakók számát, megközelítőleg megkaphatjuk, hogy hány fő lakik egy lakóegységben. Ez a szám Újszegeden és Szőregen 2,7, amely a második legnagyobb a vizsgált területek közül. Ezt

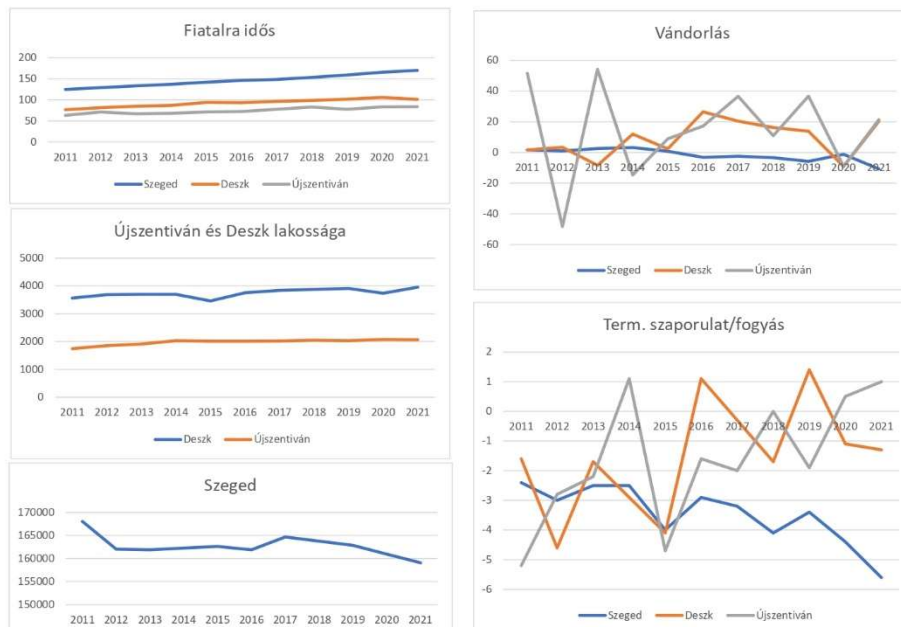
az értéket tovább lehet bontani Újszegedi és Szőregi értékre, így az előbbi 2,3 fő, míg az utóbbi kimagaslóan magas a többi értékhez képest mivel 3,6 fő jött ki. Szeged lakossága jelenleg lassan csökken, valamint lakossága öregszik jelenleg 100 0-14 éves gyerekre 170 65 év fölötti nyugdíjas tartozik. Ez a csökkenés viszont városon belül változik, így ahogy a fentiekben is említésre került Újszeged és Szőreg lakossága növekszik. Újszegeden az idősebb 65 év feletti korosztály a jellemzően a Fülemlé utcától északabbra lakik, míg ettől dere az újabb építésű területeken már nagyon kis arányban élnek. Ugyanettől a határvonaltól délre él nagytöbbségben a 0-14 év közötti korosztály, amiből arra lehet következtetni, hogy ezeken az új építésű területeken jellemzően kisgyerekes családok laknak. Ilyen hasonló terület még a lövölde utcai lakóparkban van. Szőregen a lakosság nagyobb része tartozik az idősebb korcsoportba, mint a fiatalabba. Itt nem látható olyan éle s határvonal, mint Újszegeden viszont jellemzően Újszőregen és Szőreg dél-nyugati részén az idősebb korosztály, míg a fiatalabb korosztály a középső területeken, valamint a központ környezetében lakik.

III.6.3.Deszk

A település 87%-án magyar nemzetiségűek élnek, mellettük nagy számban élnek szerb nemzetiségűek. 1457 darab lakás található meg a településen. Ezek mindegyike egy, vagy két szintes családi kertes ház. 2022 január 1-én a helységnévtár adatai szerint a településen 3778 fő lakott. Ezt a számot elosztva a lakóegységek számával megkapjuk, hogy megközelítőleg 2,6 fő lakik egy lakóegységben. A település lakossága egyenletesen emelkedett az 1990 évektől egészen 2010-ig. Ezután két három éven keresztül csökkent a lakosság száma majd 2016-ig stagnált. 2016 után folytatódott a település lakosságának egyenletes növekedése. A lakások száma a településen ez időtartam alatt egyenletesen növekedett. A településen 2021 év elején a férfiak és nők közel 50-50% (1969 férfi, 1986 nő). A település természetes szaporulata növekszik Szegedével ellentétben. Ezt az öregedési index is mutatja, amely jelenleg a fiatalabb és idősebb korosztály közötti egyenlőségre kezd beállni. A településen az aktív foglalkoztatottak 66%-a ingázik más településre. Ebből 830 fő jár Szegedre dolgozni. Emellett diákok is ingáznak Szegedre általános iskolába jellemzően 120 fő, míg középiskolába 330 fő, így naponta a település 32%-a közel 1300 ember ingázik Szegedre

III.6.4. Újszentiván

Újszentivánon nincsen ilyen jelentős méretű nemzetiség, mint Deszken, viszont a lakosság közel 20%-a nem kívánt nyilatkozni erről. A településen 2022. január 1-én 2124-en laktak. Ebben az időpontban 671 darab lakás volt. Elosztva ezt a két számot megkapjuk, hogy 3,2 fő lakik egy lakásban így, ha egyenletesen lenne beépítve Deszk és Újszentiván, akkor Újszentivánon nagyobb lenne a népsűrűség. Az 1990-es évektől kezdve növekedett a település lakosságának a száma, viszont voltak olyan évek, amikor nagyobb mértékben növekedett a lakosság száma. Ezek után az évek után mindig egy a növekedésnél kisebb mértékű lakosság csökkenés volt megfigyelhető, ami után a lakosság lassabb ütemben növekedett a következő kiugró értékes évig. Ezek a kiugró évek 1996, 2001, 2005, 2014 és 2020. A településen 2021 év elején a férfiak és nők közel 50-50% (1060 férfi, 1005 nő). Újszentivánon is Deszkhez hasonlóan, de még nagyobb mértékben növekszik a természetes szaporulat, amely az öregedési indexen is látszódik, mivel itt van a legkevesebb 65 év feletti 100 0-14 éves korúra, szám szerint 84. A településről az aktív foglalkoztatottak 74%-a ingázik másik településre, ebből 423 fő Szegedre. Emellett közel 60 diák általános iskolába, 165 diák pedig középiskolába, így közel 650 ember ingázik naponta Szegedre, amely a település lakosságának 32%-a.

12. ábra – Demográfiai folyamatok diagrammon (saját ábra)

III.7. Zöldinfrastruktúra

A vizsgált területeken jellemzően háromféle típusú zöldfelületet különböztethetünk meg egymástól. Ezek a közparkok, kihasználatlan zöldterületek, valamint az erdőterületek. A vizsgált területek egészén mind a háromból összesen Újszegeden és Szőregen jelentősen több ilyen terület van, mint Deszken és Újszentivánon.

Közparkokból a legtöbbet és a legnagyobb kiterjedésben elterülőket Újszegeden találhatjuk meg. Ezek a területek Újszeged víztoronytér, Holt-Maros menti sétány, Az erdélyi tér, valamint a Gulácsi park. Ezeket a területeket a város által megbízott Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft kezeli és tartja fent. A Holt-Maros partot leszámítva Újszeged mindegyik közparkjában található játszótér. Mindegyik játszótér az elmúlt 5 évben lett felújítva vagy újra gondolva. Mindegyik környezete szép rendben tartott, rendezett. 300 valamint 500 méteres bufferterületet rajzolva megvizsgálhatjuk, hogy Újszegeden milyen területek tudják kihasználni a parkok által nyújtott lehetőségeket. Emellett a parkok elhelyezkedése is megfelelő mivel az oktatási intézmények közelében helyezkednek el így a diákok könnyedén használni tudják őket. Ezek a területek hosszanti irányban szinte egy összefüggő sávot alkotnak, amely lefedi a lakóterületek jelentős részét. Ezek mellett a Holt-Maros sétány észak déli irányban keresztbe áthalad Újszeged közepén ezzel egy nagy jelentőségű ökológiai folyosót kialakítva, valamint rengeteg lakó számára nyújt pihenési és rekreációs lehetőségeket. A sétány vonzáskörzete szintén nagy területet fed le, amelynek a felén nem található a fentiekben említett közparkok. A Holt-Maros körül húzott 500 méteres vonzáskörzet mellett, amely csak az környezetében lakókra vonatkozik mellette tágabb kitekintésben a vonzáskörzete kiterjed az egész városra. Ez a hatás az egyedi értékeinek, és a városon belül való elhelyezkedésének köszönheti.

Ezek mellett még található egy különleges zöldterület Újszeged Lövölde utcai részen. Ez a terület a Fűvészkert, amely a Szegedi Egyetem fenntartásában áll. Mivel ez nem közterület, hanem különleges beépítésre nem szánt terület, így nem illeszkedik egyetlen fent említett kategóriába. A Fűvészkertnek jelentős oktatási, rekreációs és kulturális szerepe van a város és a vizsgált területek életében, emellett különböző rendezvényeknek és eseményeknek is otthonul szolgálhat. A vonzáskörzete kiterjed a településen túlra is, mivel az ilyen jellegű területek ritkák az országban.

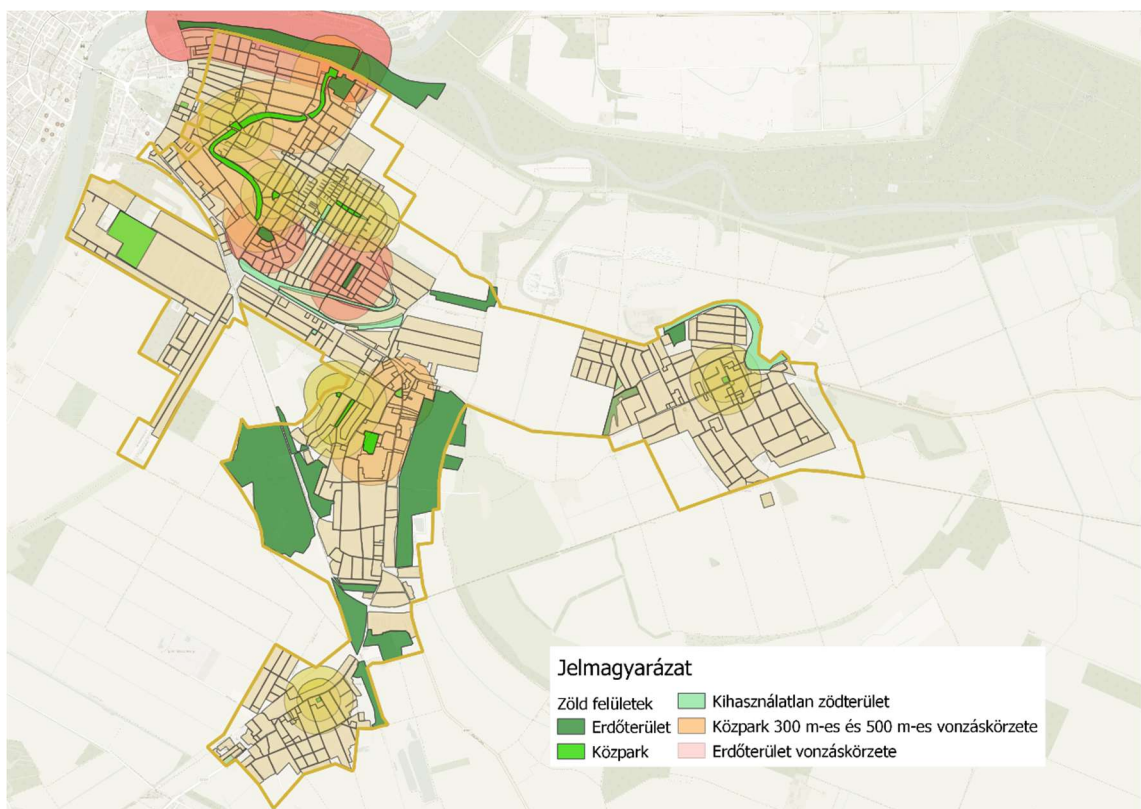
Deszken és Újszentivánon csak egy-egy közpark található és rajtuk egy-egy játszótérrel. Az állapotuk leharcolt, 10-20 éve épültek és azóta nem voltak karbantartva vagy felújítva. A vonzásterületük a települések kis részét fedik csak le, szolgálják ki. Elhelyezésük viszont megfelelő mivel az oktatási intézmények közelében helyezkednek el így az odajáró diákok könnyedén használni tudják őket. Ezek mellett a parkok mellett nincsen más ilyen jellegű terület ezeken a településeken, emellett egyik sem központi elhelyezkedésű így ezek a települések nem rendelkeznek egy ilyen jellegű találkozó térrel sem.

Szőregen három kisebb és egy nagyobb méretű közpark található. Ezek közül csak kettőn található játszótér, amelyeknek az állapota rosszabb, mint Deszken, vagy Újszentivánon. Elhelyezkedésileg sincsen jó helyen az előbb említett tép park, mivel a település szélén helyezkednek el, valamint az oktatási intézményektől is távolabb találhatóak. A másik két közpark a Szőregi templom környezete, valamint a Monti Sándor park. Ezek a területek jellemzően zöld infrastruktúrával borítottak és kevés épített elem található rajtuk. Elhelyezkedésük is jobb mivel központibb területen, a település észak-déli tengelyén a központ környezetében helyezkednek el.

Nagyobb kiterjedésű erdőterületek Újszeged északi részén a Maros menti ártérben, Szőreg keleti és nyugati oldalán, valamint Szőreg és Újszentiván között találhatóak meg. Ezek mellett még három kisebb erdőterület található a vizsgált területen egy Újszentiván észak keleti felén, Deszk északi részén a Deszki tótól délre, valamint Deszk nyugati szélén és az új lakóparkoktól délre. Ezeket a területeket gazdasági célra használják, kivéve a Maros menti ártéri erdő Holt-Maros északi végétől a Bertalan hídig bezáró területet, mivel ezen a területen lett kialakítva a Rotary tanösvény, amely ezzel átalakította ezt a szakaszt rekreációs területté. A kisebb vonzásterületével lefedi Újszeged északi területeit, ahol más zöldterület vagy rekreációs terület nem található. Tágabb vonzáskörzetében az egész városbók járnak ide emberek mivel a szegedi ártéri erdők közül csak itt található ilyen kiépített tanösvény.

Az utolsó típusú terület a kihasználatlan zöldterület. Ezek olyan helyek a településszöveten belül, amelyeknek jelenleg nincsen funkciójuk, nincsen rajtuk semmilyen épített objektum, viszont a régió ökológiai hálózatának része. Ezekből a legtöbb Újszegeden található meg. A Fülemlé utca mentén két sávban lévő gyepes terület, ahol a nemrég felújított újszegedi csapadék vízelvezető csatorna található. A

munkálatok után ide két sorból álló fasort telepítettek. Újszeged déli részén a Thököly utca és Margit utca között lévő terület a Holt-Maros folytatása, ahol még jelenleg is van. Ezen a területen már nem folytatták a Holt-Maros menti sétányt, így egy természet közeli terület maradt. Ártéri és vízkedvelő fák és növények borítják a vízfelület környezetét. Ennek a folytatása a Margit utcától a Júlia utcáig hasonlóan az előző területhez, viszont itt már nem található vízfelület csak egy vizenyős terület, a vegetáció elemei jellemzően azok, mint az előzőleg említett területen. Ettől a területtől kicsit délre helyezkedik el a Kamaratöltés. Ez a terület régen közlekedő út valamint árvízvédelmi gát volt. Jelenleg egy töltés, amelyen egy földút halad, emellett viszont semmilyen funkciója nincsen a területen. Hasonlóan az újszegedi holtághoz Deszken is található egy ilyen, amelyet Deszki tónak hívnak. Hasonlóan van állandó vízfelülete, valamint a jellemző vegetáció is ugyanaz, mint Újszegeden. Itt a tó déli részénél, viszont található egy ártéri erdő is. Emellett Deszken egy ilyen jellegű terület található még meg, amely a Jakab Gyula utcában helyezkedik el. Egy háromszög alakú jellemzően gyeppel borított terület. Alakja miatt nehezen lehetett volna felparcellázni és beépíteni. Szőregen és Újszentivánon nem találhatóak ilyen jellegű területek.

13. ábra – A zöldinfrastruktúra elemei (saját ábra)

Összességében Újszegeden megfelelő mennyiségű olyan terület van, amelyet a lakosság a rekreációs és egyéb célokra tud használni. Szőregen a városrész északi része van hasonló helyzetben, mint Újszeged területe, viszont Újszőreg és a településrész déli részén nem találhatóak ilyen területek. Deszken és Újszentivánon egy-egy ilyen terület található a települések központ területén, amelyek megfelelő állapotuk ellenére nem elégíthetik ki a települések igényeit. A Maros holtágai mentén jelentős zöldterületi fejlesztési potenciál van, ahol például az újszegedi Holt-Maros sétányhoz hasonló nagy vonzerőjű dolgot ki lehet alakítani.

IV. Jövő

IV.1. Összegzés, problémák kapcsolatok feltárása

A történelem során a vizsgált területek szinte mindegyikének kialakult egy jelleme karaktere, amelyet jelenleg is megtartanak. Ezekből, amely mindegyik területen megjelenik a nyugodt kertvárosias környezet, amely ezeknek a területeknek az erős vonzerőjét adja. Újszegeden a magas presztízssű kertvárosias környezet és nyugalom, amely egész területén többféle formát is ölt, Deszken az erős közösség és összetartás a kisebbségi lakosságának múltjából fakadóan amit erősen őriz a környezetével ellentétben, valamint az erős fejlődésre és újulásra való hajlama, amelyet például az épületállományában és a lakosságának folyamatos növekedésében láthatunk, Szőregnek a mezőgazdasági termékei, amelyek országszerte híresek, valamint a jelenleg is meglévő kellemes klasszikus falusias környezete, Újszentivánnak a kellemes nyugodt lakókörnyezete.

A pozitív dolgok mellett negatívumok is megjelennek, amelyek csökkenthetik e területek vonzerőjét. Újszegedet leszámítva hasonló környezetben kevés funkció jelenik meg ezeken a területeken, valamint egyikén sem alakult ki egy erős karakteres központ rész, amely minden igényt ki tudna szolgálni. A központi területek megvannak a városrészekben és településeken viszont az igényeket nem feltétlen elégítik ki. A minimum intézményi szintek megjelennek viszont a lakosságnak nagyobb igényei vannak, amelyeket nem tudnak teljesíteni. Ezen hiányok pótlására a lakosság Szeged területére való ingázásra kényszerülhet. Deszken és Újszentivánon nem megoldott a helyi közlekedés, amely így a központi funkciók, intézmények elérését elérését megnehezíti, legyen ez a tömegközlekedés nem megfelelő lefedettsége vagy sűrűsége, a kerékpáros infrastruktúra hiányossága, vagy a mikro mobilitási eszközök hiánya, mely utolsó két probléma Szőregre is érinti. A harmadik híd megépítésével a Szegedre való átjutás problémája megoldódhat viszont ezután is a forgalom nagy százaléka az egyetlen főúton fog haladni Szeged felé, amely a lakosság növekedésével egyre jobban telítődni fog. A vizsgált területek nagyobb sűrűséggel bíró területei az újabb építésű területeik, amelyek jellemzően nincsenek annyira jól ellátva funkciókkal, valamint közlekedési

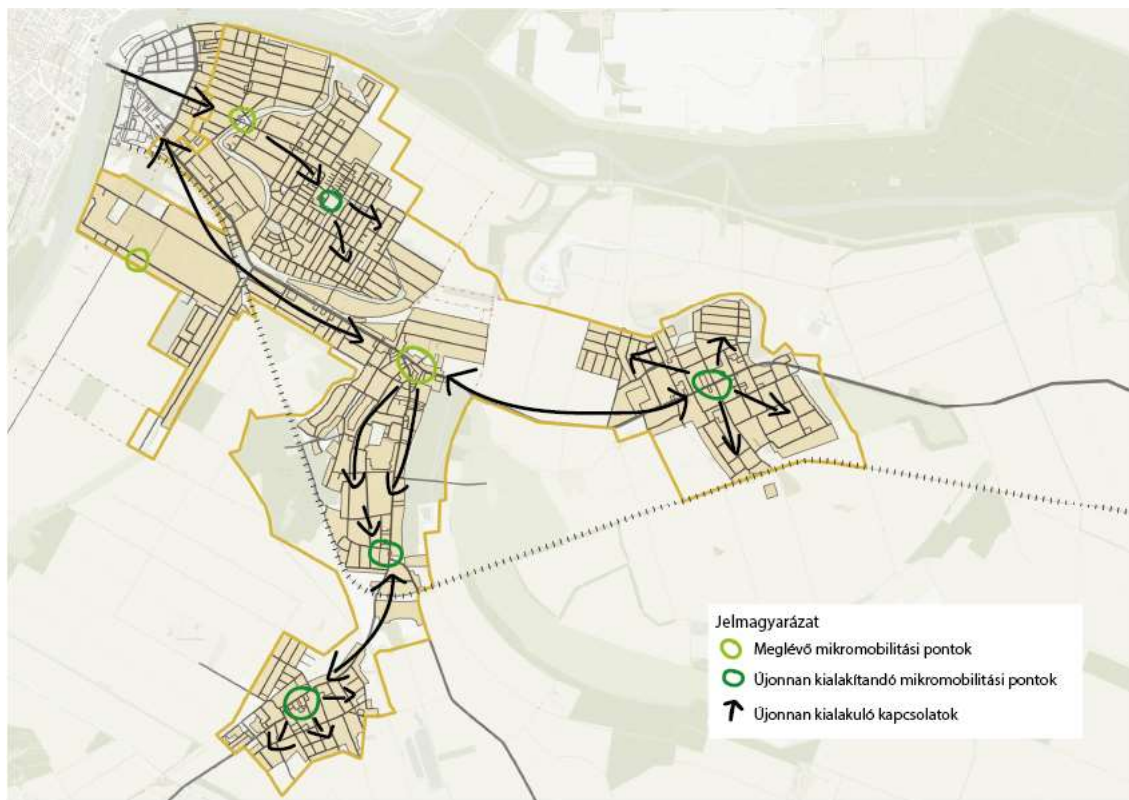
lehetőségekkel sem. A területek építészeti karaktere nagyban befolyásolhatja a az ideköltözési szándékokat vagy az ittélők életét. Jelenleg Újszeged vegyes karaktere egy játékos érdekességet mutat, míg Szőregé egy kellemes falusias környezetet, viszont az utóbbinál az épületek állapotának javítása lassan nélkülözhetetlen lesz. Deszken jelenleg nincsen egy ilyen erős karaktere mivel egy átalakulási fázison megy keresztül, amelyet fontos lenne kialakítani. Újszentiván pedig küzd az új és a régi összeegyeztetésével az épületek terén. A lakosságváltozási trendek megmutatták, hogy Szőreget leszámítva mind a három terület a jövőben növekedésre számíthat, így a javaslatok kialakításában ezt figyelembe kell vennünk. Zöldfelületek terén Deszken, Újszentivánon és Szőreg déli részén hiány van viszont több potenciális fejlesztési terület is rendelkezésre áll.

Ezen problémák és adottságok alapján szeretnék javaslatot, valamint egy általánosított fejlesztési koncepciót készíteni, amely iránymutatást adhat a terület jó irányú fejlődésének.

IV.2. Javaslatok

IV.2.1. Mikro mobilitás fejlesztése

Mivel Újszegeden, valamint Szőreg északi csücskéig van lime szolgáltatás, így célszerű lenne, ezeket a határokat kijebbn tolni, mivel a régió élete szorosan összefonódik. Emiatt ki lehetne alakítani Szőreg csücskében egy mikro mobilitási pontot, ahol lehet eszközt váltani a Szeged felől érkezőknek így haladhatnának tovább, valamint az itt lakók számára növelné a lehetőségeket az autómentes közlekedésre, valamint egyfajta új tömegközlekedési lehetőség lenne a nem kiszolgált területeken. Szőregen belül a szőregi malom buszvégállomásnál is ki lehetne alakítani egy ilyen pontot, így Deszk felé Szőreg északi pontjánál lehetne eszközt váltani Újszentivánra pedig Szőreg déli részén. Ezek az eszközök nem csak a városba való eljutást és hazajutást segítenék, hanem a távolsági járatok miatti kisebb tömegközlekedési lefedettséget is kompenzálhatnák, mivel a lefedettség nélkül maradt lakosság használhatja ezeket az eszközöket ahhoz, hogy elérje ezeket a járatokat. Ezekkel a kapcsolatokkal a hiányzó hétvégi esti és éjszakai járatok problémája is oldódna.

14. ábra – Mikró mobilitás fejlesztése (saját ábra)

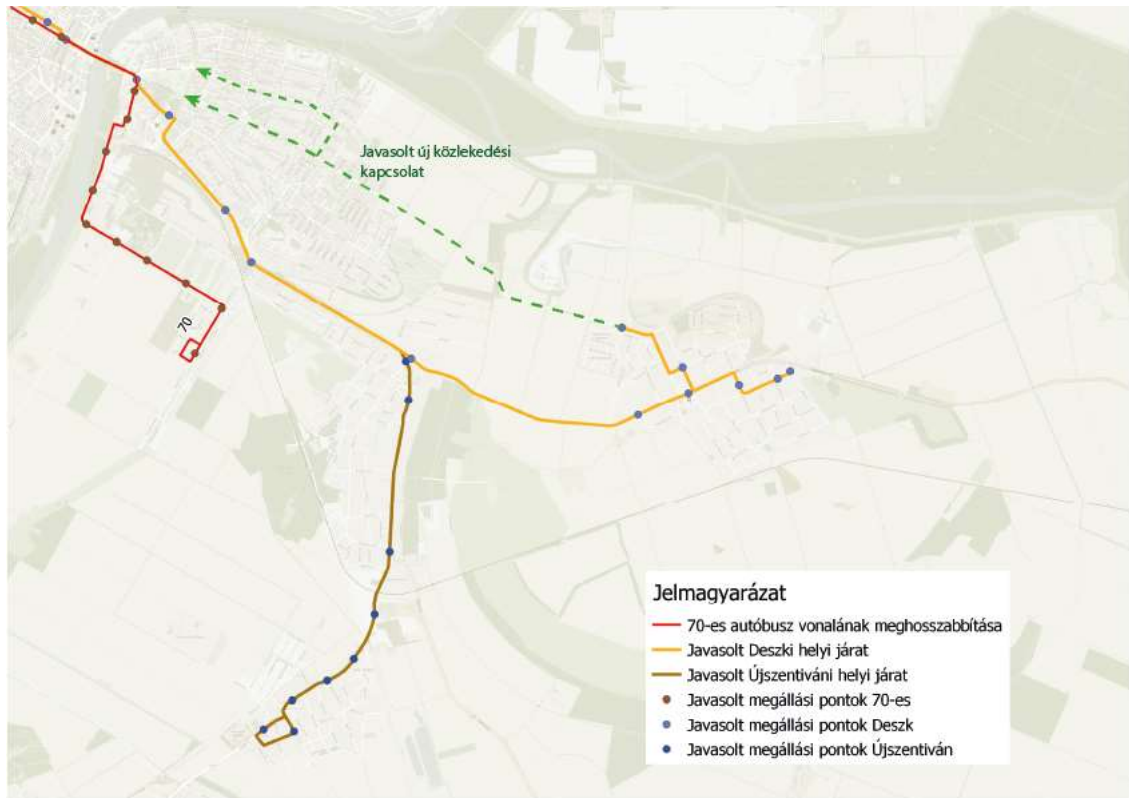
IV.2.2. Új közlekedési kapcsolat kialakítása

Ez kétféle dolgot is jelenthet. Az első, hogy új tömegközlekedési kapcsolatokat kapának a deszki és újszentiváni lakosok, emellett Újszegeden a lövölde utcában is hiányzik a tömegközlekedési kapcsolat.

A lövölde utca szinte teljes hosszában tömegközlekedési kiszolgálás nélkül van, ahogyan az utca végén elhelyezkedő újonnan épülő és később a TSZT által előírtan bővülne. Ezek miatt célszerű lenne a 70-es jelzésű viszonylat meghosszabbítása, így ezzel növelve a terület kapcsolatát Szeged többi részével, valamint egy új közlekedési kapcsolat a területen lévő ingatlanok értékét is növeli ezzel elősegítve a fejlődést. Újszentivánon és Deszken a tömegközlekedési kiszolgálást a távolsági buszok látják el. Emiatt ezeknek a településeknek a lefedettsége alacsonyabb az Újszegedi területeknél, így esetenként többen kényszerülhetnek más közlekedési opciót használni. Emellett több vizsgálati pontban megemlítésre került az, hogy nehezebben elérhetők a távolság miatt, valamint, hogy ezeket a járatokat helyi közlekedésre nem lehet használni. Deszken több olyan járat is áthalad, amely más településekre is közlekedik (például Makó) ahova és ahonnan

rengetegen ingáznak így emiatt jellemzően a csúcsidőkben nem elegendő a járatok kapacitása. Ezek mellett az utas csere is lassú, mivel mindenkinek jegyet kell vennie egyesével, valamint a távolsági bérletek vásárlása nehézkes és rengetek feltételhez kötött. Ezek miatt egy jobb megoldást jelentene az, ha Szeged városa helyi járatokat közlekedtetne ezekre a településekre. Ez a fentebb említett problémákat mind megoldaná, vagy kedvezőtlen hatásukat mérsékelné. Ezek a járatok kialakíthatók a jelenleg a környéken közlekedő járatok meghosszabbításából. A településen belül rendes járatként közlekednének Szeged területén pedig expressz járatként, így csak a fontosabb frekvenciákban használt megállóknak állnának meg. Emellett a járatok közlekedhetnének a Belvárosi hídon keresztül így egy gyorsabb és kényelmesebb kapcsolat létesülne a települések és a belváros között.

A második kapcsolat egy új közúti kapcsolat lenne, amely az Újszegedre is kiterjedő már kialakított körutas sugárutas rendszert használná és ennek adottságait kihasználva oszlatná el a forgalmat, amely a jelen tendenciák szerint csak növekedni fog. Erre azért lenne szükség mivel a csúcsforgalomban Az egész dél-keleti agglomeráció forgalma, valamint Szőreg forgalma a 43-as főúton halad át és a vizsgálatok megmutatták, hogy a térségben ezen a szakaszon torlódik vissza a legjobban a forgalom. Ha csak ez a gerincút marad meg akkor a közlekedők az új híd megépítésével ugyanúgy ezen az úton fognak közlekedni viszont a forgalom jelentős része vagy a teljes része az új hídon közlekedne Szegedre mivel az lenne a rövidebb útvonal. Ezek miatt célszerű lenne Deszk, valamint a Makó felől jövő forgalom Főfasor és Bérkert utca felé terelése egy új közúti kapcsolattal. Ez a kapcsolat félig már meg is van épülve a Főfasor folytatásában Deszkiig. Ez a kapcsolat a személygépjárművek és a kerékpárosok számára kiváló alternatív útvonalat nyújtana, valamint nem egy pontban összpontosulna a reggeli és délutáni csúcsforgalom. Emellett a tömegközlekedés számára is kiváló lehetőséget nyújtana a fentiekben említett módon, így a Marostői járatok meghosszabbítása egyszerűbb lenne.

15. ábra – Javasolt új kapcsolatok (saját ábra)

IV.2.3. Sűrűség növelése

A vizsgálatok alapján megállapítható, hogy ezeken a területeken alacsony a népsűrűség, és a beépítettség. Az emberek jellemzően emiatt is költöznek ki ezekre a területekre mivel egy nyugodtabb alacsony beépítettségű kertvárosias környezetbe szeretnének élni. Ez viszont az alacsony funkció sűrűséget és diverzitást vonja maga után. A sűrűség megnövelésével ezen lehetne változtatni, valamint ez csökkenthetné a szükségletet a városba való ingázásról is. Egy nagymértékű sűrűség-növelés viszont elvehetné a területek identitását, valamint a vonzerőjüket a lakosság felé. Erre egy megfelelő köztes megoldás lenne az, hogyha a főbb útvonalak mentén maximum négy szintig egy vagy két épület szélességében nagyobb intenzitású területeket jelölnének ki. Ez elősegíthetné a funkciók diverzitásának és sűrűségének növekedését, valamint a tömegközlekedés is egy sűrűbb jobb szolgáltatást nyújthatna a környező lakosságnak. Ezek a vonalas elemek szolgálnának központi elemként a kertvárosias területek közé beszorva így mindenki számára ezek a területek könnyen elérhetőek lennének, valamint nem bontaná meg annyira a területek identitását sem. Az ilyen kialakításra a Marostói városrészben a Pipiske utca környezetében van is példa. Itt ezen a helyen működőképes, valamint a

központvizsgálatban észre is vehettük, hogy ez a z egyik legkiterjettebb szolgáltatásokkal telített területe Újszeged kertvárosias részén. A TSZT által kijelölt területek ilyen módon való fejlesztése tehát célszerűbb lenne, mivel így a funkciók hiánya is megoldódna, valamint a kertvárosias környezet és identitás is megmaradhatna a területeken.

IV.2.4. Épületek és környezetük fejlesztése

Főleg Szőregen de Újszentivánon is a régebbi épületállomány állapota kezd leromlani, ahogyan a vizsgálatokból kiderült. Olyan önkormányzati támogatásokat kellene ezekre a területekre összpontosítani, amely ezen épületek felújítását és megőrzését segítenék, így megmaradhatna a sokak számára vonzó kellemes falusias környezet.

Ezek mellett a vizsgálatokból kiderült, hogy Szőregen Deszken és Újszentivánon a nincsen megfelelő mennyiségű és kiterjedésű közterület. Ezeket Deszken és Szőregen a Deszki Holt-Maros környezetének az Újszegedihez hasonló kialakítása, valamint Szőregen a körülötte elhelyezkedő erdők a Rotary sétányhoz hasonló kialakításával megoldódna vagy enyhülhetne ez a probléma.

Újszentivánon ezt a hiányt az újonnan beépülő lakóparkok környezetében lévő kihasználatlan területek közparkká való kialakításával orvosolni lehetne.

V. Források

V.1. Irodalomjegyzék

Dövényi Zoltán - 2010 Kistájkataszter

Andó Mihály, Horváth Ferenc, Kulcsár Péter, Kürti Béla, Lakatos Pál, Nagy Margit, Nagy Zoltán - Szeged története 1

Csajági Réka, Eperjessy Géza, Gergely András, Juhász Antal, Kováts Zoltán, Nagy Zoltán, Rákos István - Szeged története 2

Baranyai Zsolt, Dudás Béla - Szeged története 3/1

Baranyai Zsolt - Szeged története 3/2

Dudás Béla - Szeged története 4

Takács Máté, Farkas Csaba, Tamasi Mihály - Szeged története 5

Blazovich László - Szeged történeti helyrajza A kezdetektől a középkor végéig

Tonelli Sándor - Szeged. Ismertető a város múltjáról és jelenéről, kultúrájáról és közigazgatásáról

Hegyi András - Szőreg és népe (Tanulmányok)

Hegyi András - Deszk története és néprajza

Karakasevich Károly - A Maros-Tisza-Szög földrajza (1942)

Gyémánt Richárd - A történelmi Torontál vármegye népesedéstörténete

Szalontai Csaba - A Matyi-ér és a kapcsolódó vízrendszer szerepe és jelentősége Szeged környékének településtörténetében (2014)

V.2. Internetes források

Újszeged történelme: <http://szegedtourism.hu/hu/ujszeged-a-tobb-szor-megu-jult-varos-resz/>

Újszeged történelme 2: <https://www.ujszeged.hu/?page=tortenelom>

Szeged történelme: I. VÁROSÉPÍTÉS, KOMMUNÁLIS ELLÁTÁS (sulinet.hu)

Szeged történelme 2:

https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/megyek_oroksege/Csongrad_megye/pages/Kozepkori_del_alfold_es_szer/002_del_alfoldi_varosok.htm

Szőreg történelme:

https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/szeged/szeged_tortenete_5/pages/009_a_nepesseg_szamanak.htm

Deszk történelme: <https://www.banat.hu/egyesulet/tortenete>

Deszk történelme 2: <https://deszk.hu/turizmus/telepulesunkrol/>

Történelmi térképek: fentrol.hu

Újszentiván TSZT: <https://www.ujszentivan.hu/index.php/onkormanyzat/helyi-rendeletek>

Deszk TSZT: <https://deszk.hu/telepulesrendezesi-terv-modositasa/>

Szeged TSZT: <https://www.szegedvaros.hu/szesz/>

Szeged településfejlesztési koncepciója: <https://docplayer.hu/18031991-Szeged-megyei-jogu-varos-telepulesfejlesztesi-koncepcioja.html>

Épületállományok:

<http://webmap.lechnerkozpont.hu/webappbuilder/apps/foldgomb1701/>

Ingázási adatok: Tér-Figyelő (lechnerkozpont.hu)

Térinformatikai adatok: TEIR (oeny.hu)

Újszentiváni óvoda SZMSZ: <https://www.ujszentivan.hu/index.php/intezmenyek/ovoda>

Szegedi óvodák: <https://ovi.szegedvaros.hu/tagovodaink/>

Deszki óvoda:

https://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso/!KIR_Intezmenykereso/Intezmeny/Index/203504)

Újszegedi általános iskola: <https://www.gregor-iskola-szeged.hu/bemutatkozas/>

Szakra Általános Iskola: <https://szikraiskola.hu/gyik>

*Oktatási vizsgálatot segítő tanulmány: Változások az óvodarendszerben
Véleménykutatások eredményei (2014/15) – Török Balázs*

Deszki iskola: <https://zoltanfy-deszk.edu.hu/>

Deszki iskola SZMSZ: <https://kossuth-szeged.edu.hu/alapdokumentumok/>

Népességvándorlási adatok: <https://map.ksh.hu/timea/?locale=hu>

Központi Statisztikai Hivatal adatbázisai: <https://www.ksh.hu/>

Népesség és népességmozgalmi adatok: KSH Statinfo v39 | Témakör választó

Éves szintű lakosság adatok: <https://stat.dbhir.com/telepules/>

Népesség adatok: Magyarország népessége, népsűrűsége (nepesseg.com)

Települési alapadatok: Magyarország helységnévtára (ksh.hu)

Ingatlanárak: Kiadó ingatlanok, albérletek - Költözzbe.hu (koltozzbe.hu)

Ingatlanárak 2: Deszki ingatlan statisztikák / költözzbe.hu (koltozzbe.hu)

Ingatlanárak 3: ingatlan.com - Mindenhol jó, de a legjobb itt vár rád

Tömegközlekedési adatok: <https://www.volanbusz.hu/hu>

Tömegközlekedési adatok 2: <https://menetrendek.hu/>

Kerékpáros infrastruktúra: OpenStreetMap

*Mikró mobilitás: Megérkeztek a LIME-kerékpárok Szegedre – Szegedi hírek |
Szeged365*

Mikró mobilitás 2: Lime app térképe

*Zöldinfrastruktúra: Környezeti értékelés Szeged megyei jogú város településrendezési
eszközeinek felülvizsgálatához, 2018-2019. évi karbantartáshoz*

Alapfogalmak: Földrajz - 12.hét - Településföldrajz (sulinet.hu)

Jogszabályok: <https://net.jogtar.hu/>

V.3 Ábrajegyzék

17. oldal: *1. ábra* – A vizsgált területek fejlődése az első katonai felméréstől napjainkig (saját ábra)
23. oldal: *2. ábra* – Tömbökre jellemző funkció térkép (saját ábra)
32. oldal: *3. ábra* – A TSZT-ben előírtak összehasonlítása a jelenlegi állapottal (saját ábra)
34. oldal: *4. ábra* – A reggeli csúcsforgalom torlódásai, az úthálózat elemei (saját ábra)
35. oldal: *5. ábra* – Kerékpáros infrastruktúra és Lime bicikli pontok (saját ábra)
36. oldal: *6. ábra* – A Lime eszközeinek jellemző megjelenési helyei (saját ábra)
40. oldal: *7. ábra* – A vizsgált területek tömegközlekedési hálózata (saját ábra)
44. oldal: *8. ábra* – A lakóegységek és a lakosság sűrűsége (saját ábra)
49. oldal: *9. ábra* – Jellemző épületkarakterek egyes tömbökön belül /Újszeged/ (saját ábra)
52. oldal: *10. ábra* – Jellemző épületkarakterek egyes tömbökön belül /Szőreg, Deszk, Újszentiván/ (saját ábra)
53. oldal: *11. ábra* – A vizsgált terület eladó ingatlanjainak négyzetméterára (saját ábra)
56. oldal: *12. ábra* – Demográfiai folyamatok diagrammon (saját ábra)
59. oldal: *13. ábra* – A zöldinfrastruktúra elemei (saját ábra)
63. oldal: *14. ábra* – Mikro mobilitás fejlesztése (saját ábra)
65. oldal: *15. ábra* – Javasolt új kapcsolatok (saját ábra)

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Gál Áron
A Hallgató Neptun kódja: F4D796
A dolgozat címe: Szeged dél-keleti kertvárosi régiójának, valamint a kertvárosias Deszk és Újszentiván vizsgálata
A megjelenés éve: 2022.
A tanszék neve: Településépítészeti és Települési Zöldinfrastruktúra Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

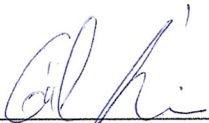
Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Kelt: Szeged, 2022. november hó 2. nap

Hallgató aláírása

KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

A Gál Áron (név) (hallgató Neptun azonosítója: F4D796) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*³

Kelt: Budapest, 2022. év október hó 26. nap

Belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.